

Schola Europaea / Office of the Secretary-General

Pedagogical Development Unit

Ref.: 2020-05-D-19-lt-5

Orig.: LT

Syllabus for Lithuanian L1 Advanced – S6-S7

Lietuvių kalbos L1A vidurinio ugdymo programa – S6-S7

Approved by the Joint Teaching Committee by means of Written Procedure WP 2020/42 on 12 July 2020 ^{1 2}

Entry into force **on 1 September 2020 for S6**
 on 1 September 2021 for S7

1st Baccalaureate session in June 2022

¹ Further to the decision of the BIS taken by Written Procedure 2020/17 on 31 August 2020, the approved written examination material for L1 Advanced for use with the new marking system in the European Baccalaureate was inserted in the syllabus

² Annexes 2 to 5 (description of the Written and Oral Bac examinations, inclusion of the assessment criteria and of an example of oral examination) were approved by the Board of Inspectors Secondary on 7 and 8 February 2022 with an immediate entry into force

LIETUVIŲ KALBOS (L1A) VIDURINIO UGDYMO PROGRAMA

Turinys

Syllabus for Lithuanian L1 Advanced – S6-S7	1
Lietuvių kalbos L1A vidurinio ugdymo programa – S6-S7	1
ĮVADAS	3
1. BENDRIEJI TIKSLAI	7
2. DIDAKTINIAI PRINCIPAI	8
3. UGDYMO TIKSLAI	9
3.1. Kompetencijų modelio struktūra	9
3.2. L1A (S6–S7) mokymosi tikslai	10
3.3. L1A (S6-S7) kurso tikslų specifi­ka	10
4. UGDYMO TURINYS	12
4.1 L1A mokymosi ciklas (S6–S7)	12
4.2 L1A turinio specifi­ka	13
5. VERTINIMAS	15
5.1. Formuojamasis vertinimas	15
5.2. Apibendrinamasis vertinimas	15
5.3. Mokinių gebėjimų ir pasiekimų aprašas L1A 3 ciklo pabaigoje	16
PRIEDAI	24
1 priedas. Rekomenduojama literatūra	24
2 priedas. Bakalaureato lietuvių kalbos (L1A) egzamino žodžiu aprašas	25
3 priedas. Europos bakalaureato L1A (lietuvių gimtosios kalbos) egzamino žodžiu vertinimo kriterijai	26
4 priedas. Egzamino žodžiu užduoties pavyzdys	29
5 priedas. Bakalaureato lietuvių kalbos L1A egzamino raštu aprašas	31
6 priedas. L1A bakalaureato egzamino raštu matrica (L1A LT NMS)	32
7 priedas. Egzamino užduoties raštu ir vertinimo instrukcijos pavyzdžiai	36

IVADAS

Lietuvių kalbos L1A programa parengta Europos mokyklose besimokantiems mokiniams, kurių gimtoji kalba – lietuvių. Rengiant programą siekta suderinti Lietuvos vidurinio ugdymo bendrosios programos išplėstinio kurso (2011 m.) ugdymo tikslus, uždavinius ir ugdytinus gebėjimus su Europos mokyklos nuostatomis, tikslais ir specifika. Programa parengta atsižvelgiant į Europos mokyklos rengiamų ugdymo programų struktūrą (2011-09-D-47) ir L1A egzaminų raštu harmonizavimo dokumentą (2017-01-D-53-en-1).

Lietuvių kalbos L1A programa praplečia ir gilina L1 programą, plėtodama tas pačias kompetencijas kaip ir L1 programa, tik pasitelkia sudėtingesnius įvairaus pobūdžio tekstus ir taip sudaro sąlygas ugdytis aukštesnio lygmens gebėjimus. Mokymasis L1A turėtų suteikti platesnį požiūrį į literatūrą ir kultūrą bei tekstų analizę, todėl ypač tinka tiems mokiniams, kurie svarsto apie literatūros, kalbų ar žiniasklaidos studijas aukštojoje mokykloje. Kandidatams tenka skaityti ir analizuoti įvairius tekstus bei parodyti gebėjimą glaustai ir įtikinamai reikšti sudėtingas idėjas žodžiu ir raštu.

L1A egzamino raštu tekstai apima poezijos, prozos ir dramos žanrus. L1A egzamino raštu (A, B, C) užduotys yra skiriamos išsamiai nagrinėti tekstus platesniame kultūriniame, istoriniame ar socialiniame kontekste. A dalies tekstai susieti taip, kad skatintų platų poezijos lyginamosios analizės diapazoną. B dalyje yra pateikiamas negrožinis tekstas, kurį nagrinėdami kandidatai privalo nurodyti pagrindinės idėjos linijas ir argumentavimo struktūras bei būdus, kuriais autorius perteikia skaitytojams savo mintis. C dalis – literatūrinis rašinys, remiantis bent dviem nurodytais autoriais, jų kūriniais, aptariant esmines temą atspindinčias idėjas, kontekstus, raišką, tekstų elementus.

Egzaminas žodžiu remiasi negrožiniais tekstais ar jų ištraukomis; kandidatas turėtų analizuoti kultūrologinės tematikos tekstus, demonstruodamas gilesnius analitinius gebėjimus bei kritinį požiūrį, ugdomą L1A kursu.

Skiriamasis L1A programos bruožas yra reikalavimas sudaryti du atskirus projektus (vieną S6, kitą S7 klasėje). Mokiniai, suderinę su mokytoju, gali pasirinkti vieną iš siūlomų užduočių. S6 klasėje gali būti rašytojo kalbos arba žiniasklaidos kalbos tyrimas arba kūrybinio rašymo darbų rinkinys, arba analitinis kritinis autoriaus (-ių) kūrybos ar literatūros žanro tyrimas. S7 klasėje turėtų būti išplėstas kritinis tyrimas – plati kritinė esė, apimanti išsamų kelių tekstų, pavyzdžiui, tam tikro žanro ar autorių kūrybos (kūrinių) tyrimą.

Programos struktūra ir turinys sudaryti taip, kad pedagogas turėtų gana daug erdvės siekti ugdomųjų tikslų pagal aukštesnius mokinio gebėjimus ir poreikius.

INTRODUCTION

The Lithuanian Language L1A syllabus is designed for students in European schools whose mother tongue is Lithuanian. The syllabus is designed to match the aims, objectives and competences of the advanced course of the Lithuanian Secondary Education Curriculum (2011) with the European School Regulations, Objectives and Specificities. The syllabus follows the structure of the curricula of the European School (2011-09-D-47) and the L1A Written Examinations Harmonization Document (2017-01-D-53-en-1).

The Lithuanian L1A syllabus extends and deepens the L1 syllabus, developing the same competencies as in the L1 syllabus, but with the help of more complex texts of various types, thus enabling the development of higher level skills. Learning at L1A should provide a broader perspective on literature and culture as well as textual analysis, making it particularly suitable for students considering higher education in literature, languages or media. Candidates are required to read and analyze a wide range of texts and demonstrate the ability to express complex ideas orally and in writing in a concise and convincing manner.

L1A Written Examination texts cover the genres of poetry, prose and drama. The tasks of the L1A Written Exam (A, B, C) are designed to examine texts in a broader cultural, historical, or social context. The texts in Part A are linked to promote a wide range of poetry comparative analysis. Part B contains a non-fiction text, in which candidates are required to indicate the lines of the main idea, the structures and methods of argumentation, and the ways the author conveys his thoughts to the readers. Part C is a literary essay based on at least two of the authors listed, discussing the essential ideas, contexts, expression, and elements of the texts that reflect the theme.

The oral examination shall be based on non-fictional texts or extracts, the candidate should analyze texts on cultural issues, demonstrating deeper analytical skills and critical attitude developed in the L1A course.

A distinctive feature of the L1A syllabus is the requirement to have two separate projects (one in S6 and one in S7). Students, in agreement with the teacher, can choose one of the proposed tasks. In S6 it can be a study of the writer's language or the language of the media, or a portfolio of creative writing, or an analytical critical study of the author's (or authors') creation or literary genre. Critical inquiry should be expanded in class S7 - a broad critical essay that includes an in-depth study of several texts, such as a particular genre or author (s) creation.

The structure and content of the syllabus are structured in such a way that the educator has space to achieve educational goals in accordance with the higher abilities and needs of the student.

INTRODUCTION

Le programme L1A de langue lituanienne est conçu pour les élèves des écoles européennes dont la langue maternelle est le lituanien. Le programme est conçu pour faire correspondre les buts, objectifs et compétences du cours avancé du curriculum de l'enseignement secondaire lituanien (2011) avec le règlement, les objectifs et les spécificités des écoles européennes. Le programme suit la structure des programmes de l'école européenne (2011-09-D-47) et du document d'harmonisation des examens écrits L1A (2017-01-D-53-en-1).

Le programme L1A lituanien étend et approfondit le programme L1, développant les mêmes compétences que dans le programme L1, mais à l'aide de textes plus complexes de différents types, permettant ainsi le développement de compétences de niveau supérieur. L'apprentissage à L1A devrait fournir une perspective plus large sur la littérature et la culture ainsi que l'analyse textuelle, ce qui le rend particulièrement adapté aux étudiants envisageant des études supérieures en littérature, langues ou médias. Les candidats doivent lire et analyser un large éventail de textes et démontrer leur capacité à exprimer des idées complexes oralement et par écrit de manière concise et convaincante.

Les textes d'examen écrit L1A couvrent les genres de la poésie, de la prose et du théâtre. Les tâches de l'examen écrit L1A (A, B, C) sont conçues pour examiner des textes dans un contexte culturel, historique ou social plus large. Les textes de la partie A sont liés pour promouvoir un large éventail d'analyses comparatives de la poésie. La partie B contient un texte non fictif, dont les candidats doivent énoncer les lignes de l'idée principale et les structures de raisonnement et les façons dont l'auteur transmet ses pensées aux lecteurs. La partie C est un essai littéraire basé sur le travail d'au moins deux des auteurs énumérés, discutant des idées essentielles, des contextes, de l'expression et des éléments des textes qui reflètent le thème.

L'examen oral doit être basé sur des textes ou extraits non fictifs, le candidat doit analyser des textes sur des questions culturelles, démontrant des compétences analytiques plus approfondies et une attitude critique développée dans le cours de L1A.

Une caractéristique distinctive du programme L1A est l'exigence d'avoir deux projets distincts (un en S6 et un en S7). Les élèves, en accord avec l'enseignant, peuvent choisir l'un des devoirs proposés. La classe S6 peut être une étude de la langue de l'écrivain ou de la langue des médias, ou un portefeuille de travaux d'écriture créative, ou une étude critique analytique du genre créatif ou littéraire de l'auteur (ou des auteurs). L'enquête critique devrait être élargie en classe S7 - un vaste essai critique qui comprend une étude approfondie de plusieurs textes, tels qu'un genre ou un auteur en particulier.

La structure et le contenu du programme sont structurés de telle manière que l'éducateur dispose de suffisamment d'espace pour poursuivre des objectifs éducatifs en fonction des capacités et des besoins plus élevés de l'élève.

EINFÜHRUNG

Der L1A-Lehrplan für Litauisch richtet sich an Schüler europäischer Schulen, deren Muttersprache Litauisch ist. Der Lehrplan ist so konzipiert, dass er die Ziele und Kompetenzen des Fortgeschrittenenkurses des Lehrplans für die Sekundarstufe Litauens (2011) mit den Bestimmungen, Zielen und Besonderheiten der Europäischen Schule in Einklang bringt. Der Lehrplan folgt der Struktur der Lehrpläne der Europäischen Schule (2011-09-D-47) und des Harmonisierungsdokuments für schriftliche Prüfungen (L1A) (2017-01-D-53-de-1).

Der litauische L1A-Lehrplan erweitert und vertieft den L1-Lehrplan, wobei dieselben Kompetenzen wie im L1-Lehrplan entwickelt werden, jedoch mit Hilfe komplexerer Texte verschiedener Arten, wodurch die Entwicklung von Fähigkeiten auf höherem Niveau ermöglicht wird. Das Lernen an der L1A sollte eine breitere Perspektive auf Literatur und Kultur sowie eine Textanalyse bieten und sich insbesondere für Studenten eignen, die eine Hochschulausbildung in Literatur, Sprachen oder Medien in Betracht ziehen. Die Kandidaten müssen ein breites Spektrum an Texten lesen und analysieren und die Fähigkeit demonstrieren, komplexe Ideen mündlich und schriftlich auf präzise und überzeugende Weise auszudrücken.

Die schriftlichen Prüfungstexte der L1A decken die Genres Poesie, Prosa und Drama ab. Die Aufgaben der schriftlichen Prüfung L1A (A, B, C) zielen darauf ab, Texte in einem breiteren kulturellen, historischen oder sozialen Kontext zu prüfen. Die Texte in Teil A sind verknüpft, um ein breites Spektrum Vergleichsanalyse zu fördern. Teil B enthält einen Sachbuchtext, in dem die Kandidaten die Grundgedanken, die Argumentationsstrukturen und die Art und Weise angeben müssen, in der der Autor seine Gedanken an die Leser weitergibt. Teil C ist ein literarischer Aufsatz, der auf der Arbeit von mindestens zwei der aufgeführten Autoren basiert und die wesentlichen Ideen, Kontexte, Ausdrücke und Elemente der Texte diskutiert, die das Thema widerspiegeln.

Die mündliche Prüfung basiert auf nicht fiktiven Texten oder Auszügen. Der Kandidat sollte Texte zu kulturellen Themen analysieren und dabei tiefere analytische Fähigkeiten und eine kritische Haltung nachweisen, die im L1A-Kurs entwickelt wurden.

Eine Besonderheit des L1A-Programms ist die Anforderung, zwei separate Projekte zu haben (eines in S6 und eines in S7). Die Schüler können in Absprache mit dem Lehrer eine der vorgeschlagenen Aufgaben auswählen. Die Klasse S6 kann ein Studium der Sprache des Autors oder der Sprache der Medien oder ein Portfolio kreativer Schreibearbeit oder eine analytisch kritische Studie des kreativen oder literarischen Genres des Autors (oder der Autoren) sein. Die kritische Untersuchung sollte in der Klasse S7 erweitert werden - ein umfassender kritischer Aufsatz, der eine eingehende Untersuchung mehrerer Texte umfasst, z. B. eines bestimmten Genres oder eines bestimmten Autors.

Die Struktur und der Inhalt des Programms sind so strukturiert, dass der Pädagoge genügend Raum hat, um die Bildungsziele entsprechend den höheren Fähigkeiten und Bedürfnissen des Schülers zu verfolgen.

1. BENDRIEJI TIKSLAI

Europos mokyklos siekia dviejų tikslų – teikti formalųjį švietimą ir skatinti mokinių asmeninį tobulėjimą platesniame socialiniame ir kultūriniame kontekste. Formalusis ugdymas yra pagrįstas kompetencijų – žinių, įgūdžių ir nuostatų – ugdymu įvairiose srityse. Asmenybės ugdymas apima dvasinį, moralinį, socialinį ir kultūrinį asmens ugdymą. Asmenybė ugdoma formuojant gebėjimus tinkamai elgtis skirtingose socialinėse situacijose, suprasti savo gyvenamąją aplinką, formuoti savo tapatybę.

Įgyvendinti bendruosius tikslus – įgyti kompetencijų ir ugdyti asmenybę – padeda Europos kultūros turtingumo ir atsakomybės už jos tvarumą ir tęstinumą suvokimas. Pažindami Europos kultūros tradiciją, atrasdami bendras europines vertybes, įgiję bendro Europos gyvenimo supratimą ir patirtį, mokiniai gebės vertinti ir gerbti kiekvienos Europos šalies ir regiono tradicijas, formuoti ir puoselėti savo tautinę tapatybę.

Europos mokyklų mokiniai yra būsiami Europos ir pasaulio piliečiai. Jie turi būti pasirengę įveikti greitai kintančio pasaulio iššūkius, todėl jiems reikalingos įvairios kompetencijos. Europos Komisija ir Europos Parlamentas 2006 m. priėmė mokymosi visą gyvenimą kompetencijų aprašą. Dokumente išskiriamos aštuonios pagrindinės kompetencijos, reikalingos asmenybės tobulėjimui, aktyviam pilietiškumui, socialinei įtraukčiai ir užimtumui:

- 1) komunikavimas gimtąja kalba;
- 2) komunikavimas užsienio kalbomis;
- 3) matematinė kompetencija ir pagrindinės mokslo ir technologinės kompetencijos;
- 4) skaitmeninė kompetencija;
- 5) mokėjimo mokytis kompetencija;
- 6) socialinė ir pilietinė kompetencijos;
- 7) iniciatyvumas ir verslumas;
- 8) kultūrinis sąmoningumas ir raiška.

Europos mokyklose siekiama ugdyti visas šias pagrindines kompetencijas. Lietuvių kalbos L1A, kaip gimtosios kalbos, mokymo programa ugdoma komunikacinė kompetencija, apimanti skirtingų šaltinių ir skirtingų formų verbalinių tekstų suvokimo, analizės, interpretavimo ir produkavimo gebėjimus, padeda plėtoti kultūrinio sąmoningumo, socialines ir pilietines kompetencijas. Mokydamiesi literatūros (kultūros), pažindami gimtosios ir kitų Europos šalių literatūros, kultūros kūrinius ir kurdami savo tekstus, mokiniai ugdomi kultūrinio sąmoningumo ir raiškos kompetenciją, formuojasi kultūrinę savimonę. Analizuojamų tekstų mokslinis turinys lavina mokinių matematinius, mokslinius, technologinius ir skaitmeninius įgūdžius, kaip ir jų pačių naudojamos informacinės komunikacinės technologijos kuriant savo tekstus. Skatinant idėjų kūrimą, pasitikėjimą savo kūrybinėmis galiomis, mokymąsi per problemų sprendimą ugdomas mokinių iniciatyvumas ir verslumas. Lietuvių kalbos, kaip gimtosios kalbos, mokymas sudaro sąlygas formuoti mokinių tautinei tapatybei.

2. DIDAKTINIAI PRINCIPAI

L1 ir L1A programų didaktiniai principai yra bendri.

Kompetencijomis grįstas ugdymas: pažinimo, emocinių ir socialinių kompetencijų stiprinimas sutelkiant dėmesį į bendravimą ir tarpkultūrinę kompetencijas.

Mokydamiesi lietuvių kalbos ir literatūros mokiniai turi pažinti save ir kitus, ugdytis gebėjimą bendrauti ir bendradarbiauti daugiakultūroje aplinkoje, santykius su žmonėmis grįsti pagarba ir savitarpio supratimu.

Mokymasis yra socialinė veikla – dalijamasi patirtimi, keičiamasi nuomonėmis, kartu atliekami įvairūs darbai. Tai suteikia galimybę pasitikrinti ir praplėsti savo suvokimą, ugdo kūrybinį ir kritinį mąstymą, suteikia daugiau pasitikėjimo savimi. Bendradarbiavimu paremtos mokymosi formos skatina mokinių aktyvumą, ugdo savarankiškumą ir atsakomybę už mokymąsi.

Mokiniai turėtų mokytis kritiškai suvokti įvairių tipų tekstus, įskaitant daugialypę terpę, jų pagrindu kelti moralines ir filosofines problemas, formuoti vertybines nuostatas ir efektyviai veikti šiuolaikinėje socialinėje kultūrinėje aplinkoje, atsakingai naudodamiesi elektronine erdve ir ryšių technologijomis.

Integracija ir kontekstualumas: integruotas visų kalbos gebėjimų formavimas tiek kalbinio ir literatūrinio, tiek tarpdalykinio ugdymo srityse, ugdymą siejant su sociolingvistiniu ir sociokultūriniu kontekstais.

Turėtų būti išplėtos ir vienodai vertinamos visos keturios kalbos gebėjimų – kalbėjimo, klausymo, skaitymo ir rašymo – sritys. Kiek įmanoma, kalbos gebėjimai ugdomi remiantis autentiškais kontekstais ir situacijomis, siekiant plėtoti mokinių sociolingvistinę kompetenciją, kad jie suprastų skirtingus kalbos registrus ir galėtų tinkamai vartoti kalbą skirtinguose kontekstuose, efektyviai kurdami viešąjį sakytinį ir rašytinį diskursą.

Reikšminga vieta programoje skiriama tekstų analizei, pabrėžiant poreikį sistemingai ir sąmoningai tobulinti įvairių grožinės ir negrožinės literatūros žanrų, Lietuvos viešosios erdvės ir kultūrinio gyvenimo tekstų, meno kūrinių, filmų ir spektaklių suvokimo ir interpretavimo gebėjimus. Nagrinėjant senuosius literatūros tekstus mokiniams turėtų būti padedama įvertinti, kaip ir kodėl kalba keičiasi bėgant laikui ir skirtingomis aplinkybėmis. Šis supratimas leis jiems būti jautriems tinkamam kalbos vartojimui jų pačių gyvenime.

Prieinamumas ir diferencijavimas: ugdymas atsižvelgiant į socialinę ir kultūrinę patirtį, gabumus, skirtingą mokymosi stilių ir kitus poreikius.

Ugdymo turinys turėtų užtikrinti kiekvieno mokinio individualių galių plėtotę, kad mokiniai galėtų nuosekliai įtvirtinti savo žinias ir tinkamai ugdytis gebėjimus ir nuostatas. .

Planuojant ugdymo veiklą derėtų pateikti užduotis ir / ar tekstus atsižvelgiant į jų sudėtingumą, mokinių individualias savybes, mokymosi tempą ir stilių (vaizdinį, garsinį, kinestezinį ir kt.) bei socialinius įgūdžius.

Mokiniai turėtų būti skatinami savarankiškai tobulinti kalbinius gebėjimus ir naudotis mokymosi strategijomis.

Funkcinis kalbos dalykų mokymasis: kalbos pažinimo siejimas su teksto analize ir kalbine veikla.

Kalbos ugdymo srityje svarbiausias didaktinis principas yra funkcinis kalbos pažinimo (fonetikos, gramatikos, leksikos) mokymas. Tai reiškia, kad dera atsižvelgti į gramatinių formų vaidmenį platesniame raiškos kontekste ir derinti leksiką, žodžių darybos išgales ir sintaksines struktūras su komunikacijos intencija, kalbos stiliumi ir veiksmingumu. Kalba pristatoma kaip būdas tyrinėti pasaulį ir bendrauti su kitais sakytine ir rašytine kalba, atsižvelgiant į situaciją, tikslą ir adresatą. Svarbus vaidmuo mokant lietuvių kalbos Europos mokyklose skirtinas raštingumui ir retorinių gebėjimų ugdymui.

3. UGDYMO TIKSLAI

3.1. Kompetencijų modelio struktūra

Baigdami S7 klasę mokiniai turi būti įgiję:

- 1) dalykines kompetencijas siauresne prasme, t. y. gebėti pateikti individualią teksto interpretaciją ir atskleisti skirtingus požiūrius, remiantis įvairiais informacijos šaltiniais, grožinės ir negrožinės literatūros kūriniais, apimančiais kultūrinę, literatūrinę, socialinę, politinę tematiką, gebėti išreikšti savo kultūrinę patirtį pačių kuriamais tekstais;
- 2) dalykines kompetencijas platesne prasme, t. y. komunikacinius, tarpasmeninius bei socialinius gebėjimus bendraujant ir apmąstant kalba (ir tekstais) reiškiamas idėjas ir vertybes, visuomenės gyvenimo problemas, svarstant galimus jų sprendimo būdus;
- 3) tarpdalykines kompetencijas, t. y. savarankiškumą naudojant metakognityvines strategijas ir metodus, pavyzdžiui, akademinio rašymo ir pristatymo gebėjimų plėtojimą, siekiant tolesnių sėkmingo mokymosi tikslų.

Dalykinės kompetencijos, kurios ugdomos ir vertinamos mokantis pagal vidurinio ugdymo programą, yra šios:

- a) skaitymas;
- b) rašymas;
- c) argumentavimas / samprotavimas;
- d) kalbinė nuovoka ir raiška;
- e) interpretavimas;
- f) dalyko žinios ir įgūdžiai;
- g) kritinis mąstymas;
- h) kalbėjimas ir klausymas.

Kompetencijų modelio struktūra L1 ir L1A programoms yra bendra, mokinių rezultatai vertinami pagal tuos pačius kriterijus (kompetencijas), tačiau L1A kursui keliami aukštesni reikalavimai, kurie išdėstyti L1A kurso pasiekimų apraše (žr. 5.3 skyrių).

3.2. L1A (S6–S7) mokymosi tikslai

Trečiojo mokymosi ciklo pabaigoje mokiniai turėtų gebėti *savarankiškai*:

- a) skaityti ir suprasti grožinės ir negrožinės literatūros tekstus, pagrįstus Europos ir nacionalinės kultūros kontekstais; pasirinkti informaciją, tinkamai ją naudoti; analizuoti, išsiaiškinti esminius aspektus ir detales;
- b) rašyti įvairaus pobūdžio, skirtingų žanrų ir stilių tekstus, remdamiesi kontekstais; tinkamai struktūruoti tekstą, vartoti veiksmingas kalbinės raiškos priemones;
- c) formuluoti savo poziciją įvairiomis temomis, įtraukdami ir vertindami įvairius požiūrius ir jų raiškos būdus; konstruoti tikslią, logišką argumentaciją; vartoti lingvistiškai tinkamas raiškos priemones;
- d) suvokti tekstų ypatybes, tekstų funkcijas, temą, turinį, pagrindinę mintį; kurti rišlius įvairių funkcinių stilių tekstus;
- e) analizuoti, interpretuoti ir lyginti S6–S7 ciklo kūriniai, atsižvelgdami į socialinius, kultūrinius, istorinius, literatūrinius kontekstus; argumentuotai vertinti, formuluoti hipotezes;
- f) naudoti dalyko žinias, tiek kalbotyros, tiek literatūrologijos; vartoti dalyko terminus nagrinėdami ir rašydami tekstus; įgytas žinias sieti su kitų mokomųjų dalykų žiniomis, integraliai mąstyti; demonstruoti žinias ir supratimą, kaip kalba kinta bėgant laikui ir skirtinguose kontekstuose;
- g) formuluoti klausimus, aptarti ir išreikšti savo požiūrį į socialinio ir kultūrinio gyvenimo reiškinius ir problemas; kritiškai įvairiais aspektais vertinti skirtingus negrožinės literatūros, įskaitant žiniasklaidą, tekstus iš įvairių šaltinių;
- h) aktyviai klausytis kalbos ir tinkamai į ją reaguoti; savarankiškai parengti įvairios tematikos, gerai struktūruotus ir argumentuotus pranešimus, remtis kontekstais; diskutuoti, polemizuoti, pagrįsti savo poziciją, ją reikšti laikantis viešojo bendravimo etikos.

3.3. L1A (S6-S7) kurso tikslų specifika

L1A kurso tikslai, papildantys nurodytus L1 programoje, yra suteikti mokiniams galimybę:

- plėtoti lietuvių kalbos mokymąsi (skaitymą ir rašymą, kalbos pažinimą, kalbėjimą ir klausymą), atliekant sudėtingesnes užduotis klasėje ir vykdant asmeninius projektus;
- plėsti ir gilinti žinias bei supratimą apie Lietuvos ir kitų Europos šalių literatūrą ir kultūrą;
- tobulinti analitinius ir kūrybinio mąstymo gebėjimus, juos išreikšti geresniais kalbėjimo ir rašymo įgūdžiais, siejant su platesniu kultūriniu kontekstu;

- plėtoti su dalyku susijusius pomėgius (pavyzdžiui, rašyti originalius kūrybinius darbus; giliau pažinti kalbą ir ją ugdytis; tyrinėti atskirų rašytojų kūrybą, domėtis konkrečiu literatūros žanru; analizuoti skirtingų žiniasklaidos priemonių ar technologijų poveikį ir pan.).

4. UGDYMO TURINYS

4.1 L1A mokymosi ciklas (S6–S7)

Mokydamiesi lietuvių kalbos pagal L1A ugdymo programą S6–S7 klasėse, mokiniai tobulina kalbos ir literatūros (kultūros) gebėjimus, įgytus ankstesniuose studijų cikluose, įgyja naujų žinių ir sudėtingesnių gebėjimų, orientuotų į kompetencijų ugdymąsi pagal L1A ugdymo tikslus.

Įgūdžiai ir gebėjimai:

- vartoti sąmoningą žodinę raišką; išmanyti informacinio, apeliacinio ir emocinio kalbėjimo priemones ir jas tinkamai pasirinkti;
- taikyti individualias skaitymo strategijas;
- ugdyti(s) analitinį, kūrybinį mąstymą, rasti kūrybinius problemų sprendimo būdus;
- tikslingai ir veiksmingai naudotis IKT priemonėmis, etiškai naudotis internetiniais ištekliais;
- atpažinti nagrinėjamų istorinių kultūros epochų Lietuvoje ir Europoje ženklus, reiškinius ir idėjas; savarankiškai taikyti žinias apie estetiškas koncepcijas, dabarties kultūros tendencijas;
- analizuoti, interpretuoti, vertinti skirtingų laikotarpių grožinės ir negrožinės literatūros kūrinius, siejant juos su istoriniu kultūriniu kontekstu; analizuoti ir vertinti naujausius lietuvių literatūros kūrinius;
- pasirinkti tekstų analizės ir interpretavimo kryptį; aptarti juos idėjų, teksto elementų ir raiškos aspektais;
- lyginti įvairiais aspektais skirtingų laikotarpių autorių grožinės ir negrožinės literatūros kūrinius;
- kurti įvairių žanrų tekstus, juos savarankiškai tobulinti turinio, argumentavimo ir kalbos požiūriu;
- taikyti argumentavimo taisykles ir efektyvias samprotavimo struktūras;
- sąmoningai ieškoti kalbos, literatūros ir kitų mokomųjų dalykų sąsajų ir jomis kūrybiškai remtis analizuojant ir produkuojant tekstus;
- lyginti gimtosios ir kitų kalbų struktūrinius ypatumus;
- parengti ir pasakyti viešąją kalbą tikslingai vartojant stiliaus figūras ir retorinės raiškos priemones;
- tinkamai ir taisyklingai vartoti kalbą visose sakytinės ir rašytinės kalbos situacijose.

Pagrindinės žinios:

- kalbinė komunikacija visuomenėje; kalba ir informacinės technologijos; kalba socialiniuose tinkluose;
- kalbos funkcijos: komunikacinė, ekspresinė, pažintinė, estetinė, reprezentacinė; funkciniai stiliai ir jų kalbos ypatybės; mokslinio stiliaus bruožai;
- kultūros epochos, svarbiausi istorinių kultūros laikotarpių (Renesansas – dabartis) Lietuvos ir kitų Europos šalių kultūros tekstai ir jų kūrėjai, simboliai, archetipai, siejant su filosofiniais, istoriniais, kultūriniais, literatūriniais, socialiniais kontekstais;

- grožinės ir negrožinės literatūros kūrinių stilistinės raiškos priemonės ir jų funkcijos;
- tekstų analizės, interpretavimo, lyginimo strategijos ir metodai;
- mokyklinių tekstų žanrai ir darbo su tekstu būdai, įskaitant lyginamąją analizę ir interpretaciją, lyginamąjį aiškinimą; akademinio rašymo principai;
- tezė ir įrodymas, argumentai, jų rūšys; argumentavimo taisyklės; retorinė argumentacija;
- leksiniai žodžių sluoksniai, jų stilistinės ypatybės;
- sintaksinių struktūrų funkcijos, sintaksės ir interpretacijos santykiai;
- kalbos kultūra ir stilistika;
- kalba ir jos mokslo šakos; sociolingvistikos, psicholingvistikos pagrindinės sąvokos.
- kalbos pasaulio vaizdas, kalbos kaita; kalbos gyvybingumas.

S6–S7 literatūros kursą rekomenduojama konstruoti chronologiniu principu, Lietuvos ir kitų Europos šalių literatūros (kultūros) supratimą siejant su platesniais filosofiniais, istoriniais, kultūriniais, socialiniais kontekstais.

L1A kursui siūloma literatūra, papildanti L1 kurso literatūros turinį, pateikta 1 priede.

4.2 L1A turinio specifika

- Į L1A literatūros ugdymo kursą papildomai įtraukti sudėtingesni grožinės ir negrožinės literatūros kūriniai.
- Kalbos ugdymo kursas papildytas sociolingvistikos, psicholingvistikos žiniomis, ugdomi aukštesnio lygmens kalbiniai gebėjimai.
- Į ugdymo procesą įtrauktos dvi svarbių individualaus projekto darbų prezentacijos, kurias mokiniai turėtų pateikti klasėje.

Mokinių darbo klasėje specifika:

- *kalbėdami ir klausydamiesi* mokiniai turėtų įvairiais aspektais ir būdais nagrinėti literatūros ir (arba) žiniasklaidos tekstus ir į juos reaguoti – parengti ir pristatyti savo požiūrį į analizuojamą problemą;
- *skaitydami* mokiniai turėtų detalai nagrinėti tekstą įvairiais aspektais, siedami su filosofiniais, literatūriniais, kultūriniais kontekstais;
- *rašydami* mokiniai turėtų išbandyti didesnės apimties ir įvairesnių kūrybinių, analitinių ir vertinamųjų rašto darbų žanrų;
- *studijuodami kalbą*, mokiniai turėtų praplėsti savo žinias apie kalbos raidą ir pokyčius.

Individualūs projektai:

- S6 klasėje pasirinktinai: rašytojo kalbos arba žiniasklaidos kalbos tyrimas; arba kūrybinio rašymo darbų rinkinys; arba analitinis kritinis autoriaus(-ių) kūrybos ar literatūros žanro tyrimas;
- S7 klasėje: plati kritinė esė, apimanti išsamų kelių tekstų, pavyzdžiui, tam tikro žanro ar autoriaus(-ių) kūrinių, tyrimą.

Projektai, atlikti S6 ir S7 klasėse, turėtų aiškiai skirtis, t. y. būtų nepriimtina pateikti du tyrimus, kurie būtų atlikti tais pačiais metodais, analizuotų tuos pačius kūrinius ar kuriuose būtų sutampančios medžiagos.

5. VERTINIMAS

Vidurinio ugdymo programos besimokančių mokinių pasiekimai ir daroma pažanga yra fiksuojama elektroniniame dienyne du kartus per semestrą pildant mokinių pasiekimų ataskaitą. S6, S7 klasių mokiniai kiekvieno semestro pabaigoje laiko dalyko egzaminą.

5.1. Formuojamasis vertinimas

Didžioji vertinimų dalis, ypač S6 klasėje, yra formuojamojo pobūdžio. Formuojamasis vertinimas grindžiamas mokymosi pasiekimais ir pažanga. Mokiniais suteikiama galimybė įsivertinti savo žinių ir gebėjimų lygį, pasitelkus savirefleksiją ir bendramokslių vertinimus, testų ir rašto darbų rezultatus, mokytojo recenzijas ir komentarus.

Žemiau pateikti pasiekimų aprašai apibūdina numatomus 3 ciklo įvertinimus balais / pažymiais pagal visas aštuonias dalyko kompetencijas. Šie pasiekimų aprašai turėtų būti naudojami kaip visų formuojamųjų vertinimų pagrindas. Mokiniai supažindinami su vertinimo sistema ir veiklomis, kurios turi būti atliktos, kad būtų atitinkamai įvertinti pagal vertinimo skalę.

5.2. Apibendrinamasis vertinimas

Apibendrinamajam vertinimui turėtų būti naudojami Bakalaureato kompetencijų Vertinimo kriterijai. Tai parengtų mokinius galutiniam įvertinimui.

L1 ir L1A egzaminų modelis yra tas pats.

L1A egzaminų raštu (žr. 2 ir 3 priedus) ir žodžiu (žr. 4, 5 priedus) vertinimo aspektai yra tokie patys, kaip ir vertinant besimokiusius pagal L1 programą.

L1A egzaminai raštu ir žodžiu nuo L1 egzaminų skiriasi tiek pateikiamos medžiagos sudėtingumu, tiek aukštesniais reikalavimais.

5.3. Mokinų gebėjimų ir pasiekimų aprašas L1A 3 ciklo pabaigoje

Pažymys	Apibūdinimas	Aprašymas	
9–10	Puikiai	Skaitymas	Mokinys demonstruoja puikų S7 lygio sudėtingų grožinių ir negrožinių tekstų supratimą; geba puikiai savarankiškai atpažinti, naudoti ir analizuoti aktualią informaciją, įskaitant svarbias detales.
		Rašymas	Mokinys puikiai geba savarankiškai kurti tinkamos struktūros tekstus, atitinkančius duotos užduoties ir konteksto reikalavimus; geba formuluoti taisyklingus sakinius, vartodamas įvairų žodyną ir tinkamas sintaksines struktūras; jo rašyba ir skyryba taisyklinga, kalba stilinga.
		Argumentavimas / samprotavimas	Mokinys puikiai geba savarankiškai diskutuoti įvairiomis temomis, polemizuoti, formuluoti teiginius, pagrįsti nuomonę svariais argumentais, vartoti lingvistiškai tinkamas priemones.
		Analizė ir interpretavimas	Mokinys puikiai geba savarankiškai analizuoti, interpretuoti ir lyginti S7 lygio sudėtingus grožinius bei negrožinius tekstus, kelti hipotezes; puikiai geba įvertinti tekstą ir kritiškai jį aptarti.
		Dalyko žinios, įgūdžiai	Mokinys demonstruoja puikias S7 lygio dalyko žinias – tiek literatūros (kultūros), tiek gramatikos, geba vartoti kalbotyros, literatūrologijos sąvokas, savarankiškai įgytas žinias sieti su kitais dalykais (filosofija, istorija, menais ir kt.).
		Kalbinė nuovoka, raiška	Mokinys puikiai geba savarankiškai išanalizuoti S7 lygio teksto ypatybes; puikiai geba savarankiškai kurti įvairių žanrų tekstus.
		Kritinis mąstymas	Mokinys puikiai geba savarankiškai reflektuoti socialinę kultūrinę tikrovę ir tai perteikti kalba.

		Sąskaitinė kompetencija (žodžiu)	Mokinys puikiai geba savarankiškai pateikti gerai struktūruotą pristatymą, kuris puikiai atitinka S7 lygio sudėtingos užduoties reikalavimus. Įvairiose situacijose jis moka puikiai bendrauti ir pradėti pokalbius. Jis tiksliai suformuluoja sakinius, naudoja tinkamą ir turtingą atitinkamo stiliaus / registro žodyną. Taisyklingai taria ir kirčiuoja.
8–8.9	Labai gerai	Skaitymas	Mokinys demonstruoja labai gerą S7 lygio sudėtingų grožinių ir negrožinių tekstų supratimą; geba savarankiškai atpažinti, naudoti ir analizuoti aktualią informaciją, įskaitant svarbias detales.
		Rašymas	Mokinys labai gerai geba savarankiškai kurti tinkamos struktūros tekstus, atitinkančius duotos užduoties ir konteksto reikalavimus; geba formuluoti taisyklingus sakinius, vartodamas įvairų žodyną ir tinkamas sintaksines struktūras; jo rašyba ir skyryba taisyklinga, kalba stilinga (gali pasitaikyti tik vienas kitas riktas).
		Argumentavimas / samprotavimas	Mokinys labai gerai geba savarankiškai diskutuoti įvairiomis temomis, polemizuoti, formuluoti teiginius, pagrįsti nuomonę svariais argumentais, vartoti lingvistiškai tinkamas priemones.
		Analizė ir interpretavimas	Mokinys labai gerai geba savarankiškai analizuoti, interpretuoti ir lyginti S7 lygio sudėtingus grožinius bei negrožinius tekstus, kelti hipotezes; labai gerai geba įvertinti tekstą ir kritiškai jį aptarti.
		Dalyko žinios, įgūdžiai	Mokinys demonstruoja labai geras S7 lygio dalyko žinias – tiek literatūros (kultūros), tiek gramatikos, geba vartoti kalbotyros, literatūrologijos sąvokas, savarankiškai įgytas žinias sieti su kitais dalykais (filosofija, istorija, menais ir kt.).
		Kalbinė nuovoka, raiška	Mokinys labai gerai geba savarankiškai išanalizuoti S7 lygio teksto ypatybes; labai gerai geba savarankiškai kurti įvairių žanrų tekstus.

		Kritinis mąstymas	Mokinys labai gerai geba savarankiškai reflektuoti socialinę kultūrinę tikrovę ir tai perteikti kalba.
		Sakytinė kompetencija (žodžiu)	Mokinys labai gerai geba savarankiškai pateikti gerai struktūruotą pristatymą, kuris atitinka S7 lygio sudėtingos užduoties reikalavimus. Įvairiose situacijose jis moka labai gerai bendrauti ir pradėti pokalbius. Jis tinkamai suformuluoja sakinius, vartoja tinkamą ir pakankamai turtingą atitinkamo stiliaus / registro žodyną. Taisyklingai taria ir kirčiuoja (gali pasitaikyti tik vienas kitas riktas).
7–7.9	Gerai	Skaitymas	Mokinys demonstruoja gerą S7 lygio sudėtingų grožinių ir negrožinių tekstų supratimą; geba savarankiškai atpažinti, naudoti ir analizuoti aktualią informaciją, įskaitant svarbias detales.
		Rašymas	Mokinys gerai geba savarankiškai kurti tinkamos struktūros tekstus, atitinkančius duotos užduoties ir konteksto reikalavimus; geba formuluoti taisyklingus sakinius, vartodamas įvairų žodyną ir tinkamas sintaksines struktūras; jo rašyba ir skyryba iš esmės taisyklinga, nors yra viena kita klaida; kalba stilinga, nors pasitaiko vienas kitas trūkumas.
		Argumentavimas / samprotavimas	Mokinys gerai geba savarankiškai diskutuoti įvairiomis temomis, polemizuoti, formuluoti teiginius, pagrįsti nuomonę svariais argumentais, vartoti lingvistiškai tinkamas priemones.
		Analizė ir interpretavimas	Mokinys gerai geba savarankiškai analizuoti, interpretuoti ir lyginti S7 lygio sudėtingus grožinius bei negrožinius tekstus, kelti hipotezes; gerai geba įvertinti tekstą ir kritiškai jį aptarti.
		Dalyko žinios, įgūdžiai	Mokinys demonstruoja geras S7 lygio dalyko žinias – tiek literatūros (kultūros), tiek gramatikos, geba vartoti kalbotyros, literatūrologijos sąvokas, savarankiškai įgytas žinias sieti su kitais dalykais (filosofija, istorija, menais ir kt.).

		Kalbinė nuovoka, raiška	Mokinys gerai geba savarankiškai išanalizuoti S7 lygio teksto ypatybes; gerai geba savarankiškai kurti įvairių žanrų tekstus.
		Kritinis mąstymas	Mokinys gerai geba savarankiškai reflektuoti socialinę kultūrinę tikrovę ir tai perteikti kalba.
		Sakytinė kompetencija (žodžiu)	Mokinys gerai geba savarankiškai pateikti gerai struktūruotą pristatymą, kuris atitinka S7 lygio sudėtingos užduoties reikalavimus. Įvairiose situacijose jis moka gerai bendrauti ir pradėti pokalbius. Jis tiksliai suformuluoja sakinius, naudoja tinkamą ir turtingą atitinkamo stiliaus / registro žodyną. Taisyklingai taria ir kirčiuoja
6–6.9	Patenkinamai	Skaitymas	Mokinys demonstruoja patenkinamą S7 lygio sudėtingų grožinių ir negrožinių tekstų supratimą; patenkinamai geba savarankiškai atpažinti, naudoti ir analizuoti aktualią informaciją, įskaitant svarbias detales.
		Rašymas	Mokinys patenkinamai geba savarankiškai kurti tinkamos struktūros tekstus, atitinkančius duotos užduoties ir konteksto reikalavimus; patenkinamai formuluoja sakinius; žodynas nepakankamai turtingas; rašyba ir skyryba patenkinamai taisyklinga, pasitaiko klaidų; kalbos stilius ne visur tinkamas, yra keletas trūkumų.
		Argumentavimas / samprotavimas	Mokinys patenkinamai geba savarankiškai diskutuoti įvairiomis temomis, formuluoti teiginius, pagrįsti nuomonę, ne visada vartoja lingvistiškai tinkamas priemones.
		Analizė ir interpretavimas	Mokinys patenkinamai geba savarankiškai analizuoti, interpretuoti ir lyginti S7 lygio grožinius bei negrožinius tekstus, kelti hipotezes; patenkinamai geba įvertinti tekstą ir kritiškai jį aptarti.
		Dalyko žinios, įgūdžiai	Mokinys patenkinamai išmano S7 lygio dalyko žinias – tiek literatūros (kultūros), tiek gramatikos, geba vartoti daugumą kalbotyros, literatūrologijos sąvokų, įgytas žinias sieti su kitais dalykais (filosofija, istorija, menais ir kt.).

		Kalbinė nuovoka, raiška	Mokinys patenkinamai geba savarankiškai išanalizuoti S7 lygio teksto ypatybes; patenkinamai geba savarankiškai kurti kai kurių žanrų tekstus.
		Kritinis mąstymas	Mokinys geba tinkamai reflektuoti socialinę kultūrinę tikrovę ir tai perteikti kalba.
		Sakytinė kompetencija (žodžiu)	Mokinys patenkinamai geba savarankiškai pateikti struktūruotą pristatymą, kuris atitinka S7 lygio užduoties reikalavimus. Patenkinamai moka bendrauti ir pradėti pokalbius. Jis patenkinamai formuluoja sakinius, vartoja ne visada tinkamą ir pakankamai turtingą atitinkamo stiliaus / registro žodyną. Taria ir kirčiuoja ne visada taisyklingai (yra keletas klaidų).
5–5.9	Pakanka -mai	Skaitymas	Mokinys parodo tam tikrą S7 lygio grožinių ir negrožinių tekstų supratimą; labiau ar mažiau savarankiškai geba atpažinti, naudoti ir analizuoti aktualią informaciją, tačiau įžvelgia ne visas svarbias detales.
		Rašymas	Mokinys geba iš dalies savarankiškai kurti struktūruotus tekstus, atitinkančius vieną kurį duotos užduoties reikalavimą; sunkiai formuluoja sakinius; žodynas neturtingas; reguliariai daro rašybos ir skyrybos klaidų; nerodo kalbos stiliaus supratimo.
		Argumentavimas / samprotavimas	Mokinys geba iš dalies savarankiškai diskutuoti, formuluoti teiginius, pagrįsti nuomonę, tačiau vartoja ne visai tinkamas lingvistines priemones.
		Analizė ir interpretavimas	Mokinys geba iš dalies savarankiškai analizuoti, interpretuoti ir lyginti S7 lygio grožinius bei negrožinius tekstus, kelti hipotezes, labiau ar mažiau geba įvertinti tekstą ir kritiškai jį aptarti.

		Dalyko žinios, įgūdžiai	Mokinys demonstruoja daugiau ar mažiau S7 lygio dalyko žinių – tiek literatūros (kultūros), tiek gramatikos, geba vartoti keletą kalbotyros, literatūrologijos sąvokų, patenkinamai geba įgytas žinias sieti su kitais dalykais (filosofija, istorija, menais ir kt.).
		Kalbinė nuovoka, raiška	Mokinys geba iš dalies savarankiškai išanalizuoti S7 lygio teksto ypatybes; labiau ar mažiau savarankiškai geba kurti kai kurių žanrų tekstus.
		Kritinis mąstymas	Mokinys geba iš dalies tinkamai savarankiškai reflektuoti kultūrinę socialinę tikrovę ir tai perteikti kalba.
		Sakytinė kompetencija (žodžiu)	Mokinys geba iš dalies savarankiškai pateikti struktūruotą pristatymą, kuris atitinka S7 lygio užduoties reikalavimus. Pakankamai moka bendrauti ir pradėti pokalbius. Jis iš dalies formuluoja taisyklingus sakinius, tačiau žodynas ribotas, negeba vartoti atitinkamo stiliaus / registro žodyno. Taria ir kirčiuoja ne visai taisyklingai (yra reguliariai daromų klaidų).
3–4.9	Silpnai (neišlaidyta)	Skaitymas	Mokinys menkai savarankiškai suvokia S7 lygio grožinius ir negrožinius tekstus; pagal reikalavimus beveik neatpažįsta, neatsirenka aktualios informacijos, negeba tinkamai analizuoti, neįžvelgia svarbių detalių.
		Rašymas	Mokinys menkai savarankiškai geba kurti struktūruotus tekstus; negeba tinkamai formuluoti sakinių, daro daug raštingumo klaidų, jo žodynas ribotas, kalba nerišli.
		Argumentavimas / samprotavimas	Mokinys menkai geba diskutuoti įvairiomis temomis, formuluoti teiginius, pagrįsti nuomonę, vartoti lingvistiškai tinkamas priemones.
		Analizė ir interpretavimas	Mokinys menkai geba savarankiškai analizuoti, interpretuoti ir lyginti S7 lygio grožinius ir negrožinius tekstus, kelti hipotezes, menkai geba įvertinti tekstą ir kritiškai jį aptarti.

		Dalyko žinios, įgūdžiai	Mokinys mažai demonstruoja S7 lygio dalyko žinių – tiek literatūros (kultūros), tiek gramatikos, negeba vartoti kalbotyros, literatūrologijos sąvokų, menkai geba įgytas žinias sieti su kitais dalykais (filosofija, istorija, menais ir kt.).
		Kalbinė nuovoka, raiška	Mokinys menkai savarankiškai suvokia S7 lygio teksto ypatybes; menkai geba kurti tam tikrų žanrų tekstus.
		Kritinis mąstymas	Mokinys menkai suvokia kultūrinę socialinę tikrovę ir menkai geba tai perteikti kalba.
		Sakytinė kompetencija (žodžiu)	Mokinys menkai geba savarankiškai pateikti struktūruotą pristatymą, kuris atitinka S7 lygio užduoties reikalavimus. Menkai geba bendrauti ir pradėti pokalbius, formuluoti taisyklingus sakinius. Žodynas labai ribotas ir / arba taria ir kirčiuoja iš esmės netaisyklingai (daro daug įvairių rūšių klaidų).
0–2.9	Labai silpnai (neiškai-kyta)	Skaitymas	Mokinys savarankiškai nesuvokia S7 lygio grožinių ir negrožinių tekstų; pagal reikalavimus neatpažįsta, neatsirenka aktualios informacijos, negeba tinkamai jos analizuoti, neįžvelgia svarbių detalių.
		Rašymas	Mokinys menkai geba savarankiškai kurti struktūruotus tekstus; negeba tinkamai formuluoti sakinių, daro daug raštingumo klaidų, jo žodynas skurdus, kalba nerišli.
		Argumentavimas / samprotavimas	Mokinys negeba savarankiškai diskutuoti įvairiomis temomis, formuluoti teiginių, pagrįsti nuomonę, vartoti lingvistiškai tinkamų priemonių.
		Analizė ir interpretavimas	Mokinys negeba savarankiškai analizuoti, interpretuoti ir lyginti S7 lygio grožinių ir negrožinių tekstų, kelti hipotezių, įvertinti tekstą ir kritiškai jį aptarti.
		Dalyko žinios, įgūdžiai	Mokinys nedemonstruoja S7 lygio dalyko žinių – tiek literatūros ir kontekstų, tiek gramatikos, negeba vartoti kalbotyros, literatūrologijos sąvokų, negeba įgytų žinių sieti su kitų dalykų informacija.

		Kalbinė nuovoka, raiška	Mokinys savarankiškai nesuvokia S7 lygio tekstų ypatybių, negeba kurti tam tikrų žanrų tekstų.
		Kritinis mąstymas	Mokinys savarankiškai nesuvokia kultūrinės socialinės tikrovės ir negeba išsakyti požiūrio.
		Sakytinė kompetencija (žodžiu)	Mokinys negeba savarankiškai pateikti struktūruoto pristatymo, kuris atitiktų S7 lygio užduoties reikalavimus, bendrauti ir pradėti pokalbius, formuluoti taisyklingus sakinius. Žodynas labai skurdus. Taria ir kirčiuoja netaisyklingai.

PRIEDAI

Prieduose aiškinaamos tos programos dalys, kurių detalizavimas yra naudingas rengiant darbo planus pagal mokymo programos reikalavimus.

1 priedas. Rekomenduojama literatūra

Į L1A programą įtraukta sudėtingesnė literatūra. Didelė dalis nurodytų autorių yra ir Lietuvos vidurinio ugdymo programose. Ugdymo procese mokiniai taip pat turėtų nagrinėti ir kitus mokytojo nurodytus ar mokinių pasiūlytus įvairių žanrų grožinius ir negrožinius kūrinius. Papildomi literatūros kūriniai ir kiti tekstai į programą įtraukiami atsižvelgiant į klasės specifiką ir mokinių poreikius.

L1A S6-S7 mokymosi ciklas

Pagrindinė literatūra

Platonas. „Valstybė“ (7 knyga, Olos alegorija).
Viljamas Šekspyras (*William Shakespeare*). „Hamletas“.
J. Tumas-Vaižgantas. „Dėdės ir dėdienės“.
Šatrijos Ragana. „Sename dvare“.
Jonas Aistis. Eilėraščių rinkinys „Katarsis“.
Vytautas Mačernis. Eilėraščių rinkinys „Po ūkanotu nežinios dangum“.
Juozas Grušas. „Barbora Radvilaitė“.
Alfonsas Nyka-Niliūnas. „Skausmo gramatika“.
Romualdas Granauskas. Apsakymai ir esė iš rinkinio „Su peteliške ant lūpų“.
Marcelijus Martinaitis. Eilėraščių rinkinys „Tolstantis“.
Vanda Juknaitė. „Stiklo šalis“.

Kontekstinė literatūra

Immanuelis Kantas. „Apie švietimą“.
J. V. Gėtė (*Johann Wolfgang von Goethe*). „Faustas“.
Fiodoras Dostojevskis. „Broliai Karamazovai“ (V knyga, V skyrius: „Didysis inkvizitorius“).
Vydūnas. „Ne sau žmonės“.
A. Kamiu (*Albert Camus*). „Maras“, „Svetimas“.
Č. Milošas (*Czesław Miłosz*). „Gimtoji Europa“.
Marius Ivaškevičius. „Madagaskaras“.
Ch. L. Borchesas (*Jorge Luis Borges*). „Smėlio knyga“.
O. Tokarščiuk (Olga Tokarczuk). „Bėgūnai“.

Pasirinkti naujausios lietuvių literatūros kūriniai: romanas arba drama, arba novelės.
Pasirinktas naujausios lietuvių poezijos autoriaus eilėraščių rinkinys.

Kiti tekstai

Atrinkti mokslo populiarinimo tekstai kultūros temomis.

Pasirinkti XXI a. lietuvių eseistikos kūriniai.

Atrinkti tekstai iš žiniasklaidos (pavyzdžiui, reportažas, apžvalga, recenzija).

Atrinkti tekstai iš medijų ir skaitmeninių komunikacijos kanalų.

Pasirinktas lietuvių režisieriaus dokumentinis ir vaidybinis filmas.

Pasirinktos viešosios kalbos.

Pasirinkti spektakliai.

2 priedas. Bakalaureato lietuvių kalbos (L1A) egzamino žodžiu aprašas

Lietuvių kalbos (L1A) egzaminu žodžiu vertinami mokinių gebėjimai vartoti sakinę kalbą, analizuoti grožinius ir negrožinius tekstus, apibūdinti autoriaus/ių požiūrį, polemizuoti ir išsakyti nuomonę aptariamam klausimui.

Tikslas – patikrinti ir įvertinti mokinių sakinės komunikacijos ir analitinius gebėjimus.

Tikrinami šie gebėjimai:

- perskaičius pateiktą tekstą parengti struktūruotą pristatymą;
- rišliai išsakyti savo mintis, pagrįsti požiūrį; formuluoti teiginius, pateikti svarius argumentus;
- perteikti mintis nuosekliai, sklandžiai, žodinga kalba, taisyklingai tarti ir kirčiuoti žodžius, prasmingai intonuoti, laikytis bendrinės kalbos normų ir viešojo bendravimo etikos;
- motyvuotai atsakyti į egzaminuotojo pateiktus klausimus.

Pateikiamo teksto apimtis – 450 (+/- 10%) žodžių.

Pasirengimo laikas – 20 min.

Egzamino laikas – 20 min.

Egzaminas susideda iš dviejų dalių: pirmojoje kandidatas aptaria tekstą ir su juo susijusius klausimus (vientisas rišlus monologas), antrojoje vyksta dialogas/diskusija, susijusi su tekstu ir pateiktais klausimais.

Vertinimas:

- vertinama pristatymas ir analizė (monologas) ir diskusija (dialogas);

- užduotį pagal nustatytus kriterijus vertina du lietuvių kalbos dalyko specialistai, vienas jų – mokinius mokantis mokytojas.

3 priedas. Europos bakalaureato L1A (lietuvių gimtosios kalbos) egzamino žodžiu vertinimo kriterijai

Protokolas – bakalaureato egzaminas žodžiu L1A 2022 m.			Mokinys (-ė):
Egzamino dalis	Mokėjimo įvertinimas	Kompetencijos	Pasiekimų aprašai, skirti 3 ciklo pabaigai
I dalis Pristatymas	Puikiai 9–10	Teksto supratimas (skaitymas ir kalbėjimas)	Mokinys(-ė) be papildomų nurodymų puikiai geba pateikti struktūruotą pristatymą, atitinkantį kompleksinės S7 lygio užduoties reikalavimus.
	Labai gerai 8–8.9	Interpretacija Kalbos taisyklingumas	Mokinys(-ė) be papildomų nurodymų labai gerai geba pateikti struktūruotą pristatymą, atitinkantį kompleksinės S7 lygio užduoties reikalavimus.
	Gerai 7–7.9		Mokinys(-ė) s be papildomų nurodymų geba pateikti gerai struktūruotą pristatymą, atitinkantį kompleksinės S7 lygio užduoties reikalavimus.
	Patenkinamai 6–6.9		Mokinys(-ė) be papildomų nurodymų geba pateikti struktūruotą pristatymą, patenkinamai atitinkantį kompleksinės S7 lygio užduoties reikalavimus.
	Minimaliai / pakankamai 5–5.9		Mokinys(-ė) be papildomų nurodymų minimaliai geba pateikti struktūruotą pristatymą, atitinkantį kompleksinės S7 lygio užduoties reikalavimus.
	Nepatenkinamai (silpnai) 3–4.9		Mokinys(-ė) be papildomų nurodymų beveik negeba pateikti struktūruoto pristatymo, atitinkantį kompleksinės S7 lygio užduoties reikalavimus.

	Nepatenkinamai (labai silpnai) 0–2.9		Mokinys(-ė) be papildomų nurodymų negeba pateikti struktūruoto pristatymo, atitinkančio kompleksinės S7 lygio užduoties reikalavimus.
--	--	--	---

Protokolas – bakalaureato egzaminas žodžiu L1A 2022 m.			<u>Mokinys(-ė):</u>
Egzamino dalis	Mokėjimo įvertinimas	Kompetencijos	Pasiekimų aprašai, skirti 3 ciklo pabaigai
II dalis Diskusija ir sąveika	Puikiai 9–10	Kalbinė raiška Samprotavimas / argumentavimas Mokslinė kompetencija	Mokinys(-ė) geba puikiai bendrauti ir pradėti pokalbį įvairiose situacijose. Jis / ji tinkamai formuluoja sakinius, vartoja deramą ir įvairų atitinkamo stiliaus / registro* žodyną.
	Labai gerai 8–8.9	Kritinis mąstymas	Mokinys(-ė) geba labai gerai bendrauti ir pradėti pokalbį įvairiose situacijose. Jis / ji tinkamai formuluoja sakinius, vartoja deramą ir įvairų atitinkamo stiliaus / registro žodyną.
	Gerai 7–7.9		Mokinys(-ė) geba gerai bendrauti ir pradėti pokalbį įvairiose situacijose. Jis / ji tinkamai formuluoja sakinius, vartoja deramą ir įvairų tinkamo registro žodyną.
	Patenkinamai 6–6.9		Mokinys(-ė) geba patenkinamai bendrauti ir pradėti pokalbį įvairiose situacijose. Jis / ji geba formuluoti nesudėtingus sakinius, vartoja deramą, bet neturtingą žodyną, patenkinamai naudojasi tinkamu registru.
	Minimaliai / pakankamai		Mokinys(-ė) geba minimaliai bendrauti ir pradėti pokalbį įvairiose situacijose. Jis / ji fragmentiškai geba

* Registras – raiškos priemonės, tinkamos pagal komunikavimo situaciją ir adresatą.

	5–5.9		formuluoti taisyklingus sakinius ir vartoti deramą, tačiau ribotą žodyną. Mokinys(-ė) aiškiai nesuvokia tinkamo registro.
	Nepatenkinamai (silpnai) 3–4.9		Mokinys(-ė) sunkiai geba bendrauti ir pradėti pokalbį įvairiose situacijose. Jis/ji sunkiai geba formuluoti taisyklingus sakinius ir vartoti deramą žodyną. Žodynas labai ribotas. Mokinys(-ė) aiškiai nesuvokia tinkamo registro.
	Nepatenkinamai (labai silpnai) 0–2.9		Mokinys(-ė) negeba bendrauti ir pradėti pokalbį įvairiose situacijose. Jis / ji negeba suformuluoti taisyklingų sakinių ir vartoti deramo žodyno. Mokinys(-ė) aiškiai nesuvokia tam tikrai bendravimo situacijai tinkamo registro.
<p>Pažymys:</p> <p>Egzaminuotojas:</p>			

4 priedas. Egzamino žodžiu užduoties pavyzdys

UŽDUOTIS

Perskaitykite pateiktą tekstą ir pasirinkite aspektus, pagal kuriuos jį analizuosite. Aptarkite tekstą pagal pasirinktus aspektus, išsakykite argumentuotą vertinimą. Argumentuodami remkitės tekstu ir kultūrine patirtimi.

(Pasirengimo laikas – 20 min.)

Kornelijus Platelis

Menas kaip tiltų statyba

- 1** Rytoj Vilniuje šia tema vyks Europos menininkų tarybos konferencija.[...]
Be abejo, santykiai labai svarbūs. Tačiau meninės kūrybos tikslai truputį kitokie. Žinoma, kiekvienas apie juos paporintų savaip, bet aišku viena: tiltai turi būti pastatyti gerai. Taip, kad jais keliaujantieji vieni pas kitus plėtoti santykių nesukristų į upę.
- 5** Kūriniai ir taip jau yra efemeriški, besimaitinantys mūsų pojūčiais bei vaizduotėmis, eksploatuojantys mūsų patirtis tiek kūrybos, tiek suvokimo metu. Kaip jie gali atlaikyti išankstiniais įsivaizdavimais apsunkusias mūsų mintis? Manau – tik natūraliai augdami iš mūsų asmeninių patirčių. Jos, o ne kūrybos strategijų mėgdžiojimas kūrinius įstengia paversti daiktais, taip pat ir tiltais. Kitaip sakant, kūryba yra savitikslė, ir tai jos tvirtybė.
- 10** Tačiau kiekvienas bandymas menininkui primesti kūrybos tikslus mane verčia suklusti ir pašiaušti keterą. Sociokultinis (plg. proletkultinis) menas įmanomas, šiais laikais jis net populiarus, tačiau man – tai paprastas triukšmas, garsinė ir vizualinė tarša, kuri tuoj nutils, ir įsivyras kūrybai palanki tyla.
- Įvairiose konferencijose galima išgirsti samprotavimų apie kūrybinės ir kultūrinės
- 15** industrijas, apie jų sukuriamą kiekvienos šalies Bendrojo vidaus produkto procentą. Gerai, kai meną siekiama pasitelkti konsoliduojant visuomenę, ugdant jaunąją kartą. Tačiau jeigu tik tuo pasitenkinama, jeigu nustojama domėtis, ką menininkas iš tiesų daro, nebelaukiama pasaulio daiktus ir jų santykius imituojančių kūrinių, padedančių tą pasaulį suvokti ir emociškai išgyventi, darosi nebeįdomu. Visuomet tokiais atvejais
- 20** prisimenu vaikystėje skaitytą pasaką apie indų radžą, kuris, įsivyravus taikai, nutarė savo kovinį žirgyną pakinkyti į malūnų girnas. Sumanymas lyg ir protingas. Tačiau, netikėtai užpuolus priešui, žirgai nebeklausė raitelių, o tik bėgo ratu.
- Žinoma, meninė kūryba nieko bendra su karu neturi, net jei apgieda didvyrius ar vaizduoja karo žygius. Menininkas, aktyviai diskutuodamas su tradicija, kuria savo
- 25** kūrinius, kartais neblogai derančius su jo meto ideologijų tikslais, tačiau vis tiek – kūrinius, įvairių laikų bei šalių suvokėjams siūlančius kur kas daugiau suvokimo bei interpretavimo galimybių, nei įstengtų pasiūlyti ideologijos. Tad ar iš ateities į mūsų sociokultinį meną neatsigrįš rūstus epochų vertintojas, ar neišvys mūsų, bėgančių ratu ir net gimų nebesukančių?
- 30** Šioje konferencijoje neišvengiamai bus kalbama apie kultūrų įvairovę, turint

- omenyje žinomą UNESCO konvenciją. Tačiau nepaisant visuotinio pritarimo jai ir deklaruojamo ryžto puoselėti kultūrų skirtumus, neapleidžia jausmas, kad šie skirtumai vis labiau blunka. Blukina juos ir jau kelis šimtmečius, o tam tikra prasme ir tūkstantmečius, tarp kultūrų tiesiami meno tiltai. Nuo seno susiformavę tradiciniai žanrai nepaiso kultūrų ribų. Įvairių šalių menininkai eksploatuoja tas pačias stilistikas.
- 35** Akivaizdūs kultūrų skirtumai nustumti į mėgėjiško folkloro paraštes, o savo kultūrinį savitumą pasiryžęs išreikšti menininkas dažniausiai jį verčia į transnacionalinę meno kalbą, idant būtų išgirstas. Ar būtent taip statomi tiltai? Galbūt. Vieno recepto nėra. Technologijų tiek, kiek ir statinių, jei projektai ne tipiniai. Iš pirmo žvilgsnio žodžio menų
- 40** srityje reikalai geresni. Skirtingos kalbos jau savaime savitos. Vertėjai stato vienos eismo krypties tiltus. Informacijos greitkeliai abejingai priima viską ir siunčia į padūmavusį toį, kur tik reklaminiai skydai kyšo iš plokščios žemės.

Tačiau jei esama tarpusavio supratimo kliūčių, tiltai (ne tik tarp kultūrų, bet ir atskirų žmonių) yra reikalingi, tvirti ir patvarūs, vertingi savaime kaip pasirinkto meno kūriniai, skirti ne vien tik susisiekti.

(494 ž.)

Kultūros žurnalas „Literatūra ir menas“, 2012 m. lapkričio 9 d.

<https://literaturairmenas.lt/publicistika/kornelijus-platelis-menas-kaip-tilt-statyba>

5 priedas. Bakalaureato lietuvių kalbos L1A egzamino raštu aprašas

Egzamino užduočių tikslas: įvertinti bendruosius ir dalykinius mokinio gebėjimus – lietuvių kalbos ir literatūros (kultūros) ugdymo/si pasiekimus.

Bakalaureato lietuvių kalbos L1A egzaminas, kaip ir L1 egzaminas, sudarytas pagal egzaminų 6 modelį³.

Egzamino užduotys sudaromos remiantis L1A ir L1 S6–S7 ugdymo turiniu. Į egzamino užduotis įtraukiami lietuvių kalba sukurti tekstai.

Egzamino medžiagos apimtis: 1000–1600 žodžių.

Tikrinami gebėjimai:

- analizuoti grožinio ir negrožinio kūrinių turinį, raišką, kontekstus ir jų sąsajas;
- vertinti, lyginti įvairiais aspektais;
- aptarti, kaip kūrinio raiškos priemonėmis sukuriama prasmė;
- atskleisti kūrinio originalumą;
- sukurti vientisą, rišlų tekstą, laikantis esminių teksto komponavimo principų, paisant bendrojo raštingumo.

Egzamino struktūra: 3 dalys.

A dalis. Lyginamoji lyrikos analizė ir interpretacija.

Užduotis: palyginti du poezijos tekstus, aptarti teksto elementus, raišką. Darbo apimtis – ne mažiau kaip 250 žodžių.

Vertinamos kompetencijos: skaitymo, rašymo, interpretavimo, argumentavimo / samprotavimo, kalbinės nuovokos ir raiškos, dalyko žinių ir įgūdžių, kritinio mąstymo.

B dalis. Negrožinio teksto analizė ir interpretacija.

Užduotis: analizuoti ir komentuoti negrožinį tekstą, aptarti autoriaus intenciją, idėjas ir požiūrį, retorines priemones, išsakyti asmeninę nuomonę. Darbo apimtis – ne mažiau kaip 250 žodžių.

Vertinamos kompetencijos: skaitymo, rašymo, samprotavimo, argumentavimo, kalbinės nuovokos ir raiškos, dalyko žinių ir įgūdžių, kritinio mąstymo.

C dalis. Literatūrinis rašinys, remiantis bent dviem autoriais.

Užduotis: pasirinkti vieną temą iš dviejų ir parašyti literatūrinį rašinį, remiantis bent dviem nurodytais autoriais, jų kūriniais, aptariant esmines temą atspindinčias idėjas, kontekstus, raišką, tekstų elementus ir pan. Darbo apimtis – ne mažiau kaip 400 žodžių.

Vertinamos kompetencijos: skaitymo, rašymo, interpretavimo, samprotavimo, kalbinės nuovokos ir raiškos, dalyko žinių ir įgūdžių, kritinio mąstymo.

³ Proposal for the harmonisation of the L1 written examination in the European Baccalaureate (2014-06-D-5-en-5).

6 priedas. L1A bakalaureato egzamino raštu matrica (L1A LT NMS)

L1A bakalaureato egzamino raštu bendroji matrica *						
Užduotys	Kompetencijos	Svoris %	Mokymosi tikslai	Klausimas (-ai)	Vertinimas / žymėjimas	Svoris taškais
1 dalis: <u>negrožinis tekstas</u> 1 klausimas: nežinomas negrožinis tekstas	SKAITYMAS Interpretacija Kritinis mąstymas Mokslinė kompetencija	15%	<ul style="list-style-type: none"> • Suprasti informaciją negrožiniame tekste. • Išsirinkti svarbią informaciją. • Analizuoti negrožinio teksto ypatybes. • Analizuoti, kaip reiškiamas požiūris. • Suprasti autoriaus intenciją ir kritiškai ją vertinti. • Identifikuoti ir suprasti temą(-as), faktus ir jų kontekstą. • Įvertinti įvairius negrožinius tekstus. • Suprasti negrožinius tekstus pasinaudojant žiniomis, kurių nėra tekste. • Vartoti dalyko sąvokas. 	1 klausimas	Vertinimo instrukcija	
	RAŠYMAS Argumentavimas Lingvistinė kompetencija	15%	<ul style="list-style-type: none"> • Rašyti, kad įtikintumėte ar paneigtumėte. • Išnagrinėti prieštaringas temas ir analizuoti skirtingų nuomonių pagrįstumą. • Išreikšti asmeninę nuomonę apie tekstą ar temą. • Aiškiai išsakyti argumentus, naudojantis veiksmingomis kalbinės raiškos priemonėmis. • Sukurti tekstą, atsižvelgiant į tikslinę auditoriją. • Vartoti taisyklingą kalbą (sintaksines konstrukcijas, žodyną, rašybą). • Vartoti skirtingus kalbos registrus ir stilistines priemones. 			
Iš viso, 1 dalis		30%				30

2 dalis: <u>literatūros tekstai</u> 1 klausimas: dvių lyrikos kūrinių lyginamoji analizė	SKAITYMAS Interpretacija Kritinis mąstymas Mokslinė kompetencija	35%	<ul style="list-style-type: none"> • Suprasti skirtingų žanrų literatūros tekstus. • Analizuoti ir interpretuoti literatūros tekstus. • Nustatyti specifines teksto detales, kalbines ir literatūrines ypatybes. • Išnagrinėti teksto tikslus ir juos kritiškai vertinti. • Žinoti sąvokas ir terminologiją, reikalingą suprasti skirtingus literatūros tekstus. • Nustatyti ir suprasti pagrindines teksto temas. • Suprasti grožinės literatūros tekstus remiantis žiniomis, kurių nėra tekste. 	2 klausimai	Vertinimo instrukcija	
	RAŠYMAS Argumentavimas Lingvistinė kompetencija	35%	<ul style="list-style-type: none"> • Pateikti aiškius ir tinkamai struktūruotus atsakymus į pateiktus klausimus ar užduotis. • Įtikinamai polemizuoti dėl literatūros tekstų, jų poveikio ir tikslų. • Sklandžiai išsakyti nuomonę apie perskaitytus ir išnagrinėtus tekstus. • Parodyti pagrįstą tekstų supratimą. • Vartoti taisyklingą kalbą (sintaksines konstrukcijas, žodyną, rašybą). • Vartoti skirtingus kalbos registrus ir stilistines priemones. 			
Iš viso, 2 dalis		70%				70
IŠ VISO		100%				100

* Matrica buvo sudaryta vadovaujantis šiais dviem dokumentais, siekiant užtikrinti nuoseklumą visose L1 programose: Europos bakalaureato L1 egzaminų raštu ir žodžiu struktūra (2020-01-D-41-en-1) ir visų L1 vidurinio ciklo aprašais (2018-09-D-57-en-fr-de-3).

PUIKIAI	LABAI GERAI	GERAI	PATENKINAMAI	MINIMALIAI	SILPNAI	LABAI SILPNAI
100-90	89-80	79-70	69-60	59-50	49-21	20-0

L1 bakalaureato egzamino raštu specifinė matrica *

Lietuvių kalba

Užduotys	Kompetencijos	Svoris %	Mokymosi tikslai	Klausimas (-ai)	Vertinimas / žymėjimas	Svoris taškais
2 dalis (B): nežinomas negrožinis tekstas (30 taškų)	SKAITYMAS Interpretacija Kritinis mąstymas Mokslinė kompetencija	15%	<ul style="list-style-type: none"> • Suprasti informaciją negrožiniame tekste. • Išsirinkti svarbią informaciją. • Analizuoti negrožinio teksto ypatybes. • Analizuoti, kaip reiškiamas požiūris. • Suprasti autoriaus intenciją ir kritiškai ją vertinti. • Identifikuoti ir suprasti temą(-as), faktus ir jų kontekstą. • Įvertinti įvairius negrožinius tekstus. • Suprasti negrožinius tekstus pasinaudojant žiniomis, kurių nėra tekste. • Vartoti dalyko sąvokas. 	2 dalis (B)	Vertinimo instrukcija	
	RAŠYMAS Argumentavimas Lingvistinė kompetencija	15%	<ul style="list-style-type: none"> • Rašyti, kad įtikintumėte ar paneigtumėte. • Išnagrinėti prieštaringas temas ir analizuoti skirtingų nuomonių pagrįstumą. • Išreikšti asmeninę nuomonę apie tekstą ar temą. • Aiškiai išsakyti argumentus, vartojant veiksmingas kalbinės raiškos priemones. • Sukurti tekstus, atsižvelgiant į tikslinę auditoriją. • Vartoti taisyklingą kalbą (sintaksines konstrukcijas, žodyną, rašybą). • Vartoti skirtingus kalbos registrus ir stilistines priemones. 			
2 dalis (B)		30%				30

Literatūros tekstai 1 dalis (A): dviejų lyrikos kūrinių lyginamoji analizė (30 taškų)	SKAITYMAS Interpretacija Kritinis mąstymas Mokslinė kompetencija	35%	<ul style="list-style-type: none"> • Suprasti skirtingų žanrų literatūros tekstus. • Analizuoti ir interpretuoti literatūros tekstus. • Nustatyti specifines teksto detales, kalbines ir literatūrinės ypatybes. • Išnagrinėti teksto tikslus ir juos kritiškai vertinti. • Žinoti sąvokas ir terminologiją, reikalingą suprasti skirtingus literatūros tekstus. • Nustatyti ir suprasti pagrindines teksto temas. • Suprasti grožinės literatūros tekstus, remiantis žiniomis, kurių nėra tekste. 	1 ir 3 dalys (A, C)	Vertinimo instrukcija	
	RAŠYMAS Argumentavimas Lingvistinė kompetencija	35%	<ul style="list-style-type: none"> • Pateikti aiškų ir gerai struktūruotą atsakymą į pateiktus klausimus ar užduotis. • Įtikinamai polemizuoti dėl literatūros tekstų, jų poveikio ir tikslų. • Sklandžiai išsakyti asmeninę nuomonę apie perskaitytus ir išnagrinėtus tekstus. • Parodyti pagrįstą tekstų supratimą. • Vartoti taisyklingą kalbą (sintaksines konstrukcijas, žodyną, rašybą). • Vartoti skirtingus kalbos registrus ir stilistines priemones. 			
		70%				70
IŠ VISO		100%				100

* Matrica buvo sudaryta vadovaujantis šiais dviem dokumentais, siekiant užtikrinti nuoseklumą visose L1 programose: Europos bakalaureato L1 egzaminų raštu ir žodžiu struktūra (2020-01-D-41-en-1) ir visų L1 vidurinio ciklo aprašais (2018-09-D-57-en-fr-de-3).

PUIKIAI	LABAI GERAI	GERAI	PATENKINAMAI	MINIMALIAI	SILPNAI	LABAI SILPNAI
100-90	89-80	79-70	69-60	59-50	49-21	20-0

7 priedas. Egzamino užduoties raštu ir vertinimo instrukcijos pavyzdžiai

EUROPOS BAKALAUREATAS

**LIETUVIŲ KALBA (L1A)
PAVYZDYS**

DATA: 202... m. d.

EGZAMINO TRUKMĖ: 4 valandos (240 minučių)

PAPILDOMA MEDŽIAGA: nėra

YPATINGOS PASTABOS: egzaminas sudarytas iš trijų dalių: atlikite A, B, C dalis raštu; C dalyje pasirinkite vieną iš dviejų pateiktų temų.

POEZIJOS ANALIZĖ IR INTERPRETACIJA

Perskaitykite abu eilėraščius, parašykite jų lyginamąją analizę ir interpretaciją. Lygindami eilėraščius atsižvelkite į jų tematiką, kontekstą(us), lyrinio subjekto išgyvenimus, kitus teksto elementus, raišką.

Apimtis – ne mažiau kaip 250 žodžių. Nepamirškite suskaičiuoti žodžius ir paraštėje pažymėti 250 žodžių ribą.

Jonas Aistis

IR PASAKYS

Ir pasakys – turėjo giedrą veidą,
O tokį graudų žodį,
Aš noriu aiškus būt, lyg veidrody
Save čia jums parodyt.

5

Einu skliautu, kur spindulėliai tyška,
Atsižiūrėdamas į svieta,
Ir pats neatskiriui, kur kaukė antiška,
Kur mano veidas, mano lėtas...

10

Girdžiu, kaip tėviškė įmigus knarkia –
Myliu jos lauką, moteris, degtinę
Ir naktį kiaurą dangų, tartum tarką,

15

Kur rūmų tiek stačiau kadais sietyne...
Nespręskite iš žodžių, šilo, lauko
Apie mane – juk ten ne aš, ten mano kaukė!

Kaunas, 1929.10.27

(81 žodis)

Henrikas Radauskas

DAINOS GIMIMAS

Aš nestatau namų, aš nevedu tautos,
Aš sėdžiu po šakom akacijos baltos,

5 Ir vėjas dangiškas į jos lapus atklysta,
Ir paukštis čiulbantis joj suka savo lizdą,

Ir skamba medyje melodija tyli,
O aš klausausi jos ir užrašau smėly,

10 Ir vamzdį paimu, ir groju, ir dainuoju
Su vėju ir paukščiu ir su medžiu baltuoju,

Ir ūžia debesys nežemiškos spalvos
Virš tos dainuojančios ir grojančios kalvos.

Henrikas Radauskas. Strėlė danguje: eilėraščiai. – Chicago: Saulius, 1950.
(71 žodis)

NEGROŽINIO TEKSTO ANALIZĖ

Perskaitykite pateiktą tekstą, parašykite vientisą argumentuotą rišlų tekstą, aptarkite jo pagrindinę temą ir idėją(as), problemą(as), kaip siekiama įtaigumo, ir išsakykite asmeninį požiūrį. Apimtis – ne mažiau kaip 250 žodžių. Nepamirškite suskaičiuoti žodžius ir parašėte pažymėti 250 žodžių ribą.

KAROLINA SADAUSKAITĖ**REŽISIERIUS K. KAUPINIS: MAN ISTORINIAME LAIKE SVARBU IEŠKOTI TO, KAS LIKO NEPASTEBĖTA**

Straipsnis perpublikuojamas iš 8-ojo 2019 m. žurnalo „Ateitis“ numerio.

Vasaros pabaigoje Rusnėje vyko moksleivių ateitininkų vasaros akademija, kurios tema – „Kur yra Lietuva?“ Akademijos metu vyko pokalbis su režisieriumi ir scenaristu KAROLIU KAUPINIU, šiais metais Europoje pristačiusiu debiutinį ilgametražį filmą „Nova Lituania“, kurio pagrindinė figūra – Kazys Pakštas, daug svarstęs apie tai, kur Lietuva yra ir kur galėtų būti. Režisierius yra pastatęs du trumpametražius filmus: „Budėjimas“ ir „Triukšmadarys“, už antrąjį Karolis Kaupinis gavo Sidabrinės gervės apdovanojimą. Dalinamės akademijoje vykusiu pokalbiu.

Studijavote politikos mokslus, todėl smalsu, kaip atsidūrėte kine?

Viskas gana paprasta. Kai baigiau mokyklą, Muzikos ir teatro akademija nerinko režisierių kurso, bet tuo metu neturėjau ir didelio užsidegimo studijuoti būtent ten. Man patiko istorija, literatūra, o iš lietuvių rašytojų – Jurgis Savickis, gal ne tiek jo darbai, kiek asmenybė. Grojau orkestre, mes kasmet važiuodavome koncertuoti į Pietų Prancūziją, o Savickis ten gyveno po karo, turėjo vilą, tad skaitydamas jo atsiminimus galėdavau įsivaizduoti, kur jis mąsto tai, ką mąsto. Per jo atsiminimus vėrėsi visas Lietuvos diplomatų egzilyje gyvenimas, tai atrodė kažkaip kilniau, gražiau, žavingiau nei posovietinis Vilnius, kuriame augau. Kažkokia kita Lietuva, kuri egzistuoja, bet man yra nepažįstama. Nusprendžiau stoti į Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institutą Vilniaus universitete ir būti ambasadoriumi. Bet studijų metu vėl sugrįžo susidomėjimas kinu, negaliu tiksliai prisiminti, kaip. Bakalauro darbui paprašiau leisti kurti filmą. Tada baigiau magistrantūrą, kelerius metus dirbau televizijoje, kūriau laidą „Pasaulio panorama“, per tą laiką padariau porą trumpametražių filmų ir ruošdamasis ilgametražiui išėjau kurti tik kino. Kol kas noriu tai ir daryti.

25

Tai iš karto po mokyklos neįtūt, kad kinas yra jūsų kelias?

30

35

Ne, bet jis man buvo įdomus. Man įdomus menas apskritai, bet kinas gal labiausiai patinka tuo, kad ten susikerta labai daug skirtingų meno rūšių: literatūra, dailė, garsas. Reikia kuo daugiau žmogiškų įgūdžių, kiekvienas kino kūrybos etapas reikalauja skirtingų žinių, pavyzdžiui, darbui su aktoriais turbūt labiausiai reikia psichologijos. Kiekvieną kartą eidamas tą ilgą filmo kūrimo kelią, vis jautiesi ko nors dar nežinantis, tad nuostabos jausmas – vienas pagrindinių žmogaus variklių – galbūt išlieka ilgiau nei kitose srityse. Aš nesu didelis *cinemafilas*, nėra taip, kad žiūrėčiau daug filmų ar kad domėčiausi kinu kaip tokiu. Man jis įdomus ne kaip sritis, meno šaka ar objektas, o kaip būdas kalbėti, būdas kurti savo pasaulį. Tai yra truputį kas kita, negu tai, kaip į kiną žiūri kino kritikas ar šiaip kino mėgėjas. Negaliu „mėgti kino“, nes dauguma pamatomų filmų man nepadaro tokio įspūdžio, kaip realaus gyvenimo patirtys. Bet tie keli, kurie padaro, turbūt pranoksta realų gyvenimą, o mano paties kasdienis gyvenimas tarnauja viskam, ką paskui galiu panaudoti kurdamas filmą.

40

45

Tas kasdienybės matmuo... Turėjau apgalvojusi kaip tik tokį klausimą, bandžiau sau mintyse jį suformuluoti ir prisiminiau momentą iš savo studijų. Viena literatūros dėstytoja XX a. rašytojų stilius pristatydavo pasitelkdama žvilgsnio pro langą metaforą. Tas lango stiklas vis kažkoks kitoks: būna ar sudužęs, ar iškreiptas, ar vitražas iš daug spalvų. Kaip jūs kaip kūrėjas žvelgiate į kasdienybę? Kaip jūs tą kasdienybę savo kūryboje naudojate? Koks jūsų santykis su pasauliu?

50

Viena vertus, iš kasdienybės ateina visos idėjos. Mano fantazija nėra labai laki, bet pastebiu detales, kurios kitiems praeina pro akis, jas vėliau naudoju ir kurdamas. Nė vienas personažas nebūna grynai fikcinis, jo dominuojančios savybės visada būna iš mano asmeniškai pažįstamų žmonių. Kita vertus, filme stengiesi pranokti kasdienybę, man kūryba yra išsivadavimas iš kasdienybės, iš pasaulio, koks jis yra. Tai bandymas susikurti saviškį.

55

O jūs pats, būdamas moksleiviško amžiaus ar vyresnis, turėjęt žmonių autoritetų? Gal autoritetas – labai stiprus žodis, bet, tarkim, įkvėpėjų, kurie skatino jus kurti? Nebūtinai kalbant apie kiną, bet tiesiog rašyti ar užsiimti kokia kita kūrybine veikla?

60

Vaiko kūryba dažniausiai yra fantazijos raiška, kuri niekada nebuvo mano stiprioji savybė. Pamenu, kaip kažkada Vilniaus koncertų ir sporto rūmuose vyko kažkoks konstravimo iš „Lego“ konkursas. Vaikai ten galėjo užsirašyti, gauti krūvą „Lego“ detalių ir išreikšti savo fantaziją – kūrybingiausio kūrinio autorius turėjo būti apdovanotas. Aš per tas kelias valandas taip nieko ir nesugalvojau, tiesiog stačiau tokį didelį kubą su mažiukais langais ir durimis, tokį sovietinį daugiabutį, kuriame gyvenau. Aišku, kad likau nepastebėtas. Vėliau kurti mane skatino fortepijono

65 mokytojas, bet man labai nepatiko tas neatitikimas tarp to, kaip norėčiau, kad
skambėtų, ką sukuriu, ir to, ką pavykdavo atlikti. Dėl to po pirmųjų bandymų filmuoti
mečiau ir kamerą. Norėjau tikro filmo, o išeidavo apgailėtinas niekalas. Man
kūrybai reikėjo subręsti. Kūryba man neatsiejama nuo brandos. Tik dabar
70 subrendęs aš imu suprasti, kad jauno žmogaus kūryboje turbūt svarbiausias
dėmuo yra laisvė išsakyti tai, ką nori, bet man tos laisvės trūko, nes visada aplinkui
mačiau protingesnių, laisvesnių, gabesnių. Kurti pradėjau ėmęs ieškoti tiesos ar
teisybės, supratęs, kad pastebiu kažką, ko niekas kitas nepasako.[...]

**O dabar apie filmą „Nova Lituania“ ir pagrindinę pokalbio temą: ką gi
reiškia jums klausti, kur yra Lietuva? Jums pačiam. Ir ką tai reiškė Kaziui
Pakštui?**

75 Pirmiausia – apie filmą. Aš nelabai mėgstu kalbėti apie filmus, kurių niekas
nėra matęs, nes tai atrodo tarsi savireklama, tad kalbėkim gal ne apie patį filmą,
bet kaip aš link to filmo ėjau.

80 Turbūt jau studentaudamas, kai pamačiau Rimo Tumino „Madagaskarą“
pagal Mariaus Ivaškevičiaus pjesę, sužinojau apie Kazį Pakštą. Tuo metu mane
tiesiog sudomino idėja, kad jis turėjo mintį neva iškelti Lietuvą kažkur kitur. Paskui
aš supratau, kad mintis buvo visai ne ta, ji buvo daug žemiškesnė, realesnė –
atsarginė Lietuva. Tai buvo jo geopolitinis siūlymas sukurti atsarginę valstybę,
vyriausybę egzilyje, jeigu kažkas atsitiktų tuomet egzistavusiai. Pakštas, būdamas
85 geografas, daug keliaudamas ir besisukdamas intelektualiniame lauke, jau
ketvirtojo dešimtmečio pradžioje pastebėjo, kad Rytų Europa po truputį yra
spaudžiama dviejų totalitarinių režimų, kurie vis labiau demonstruoja savo
ekspansinius norus. Maždaug ketvirtojo dešimtmečio antrojoje pusėje jis tampa
įsitikinęs, kad anksčiau ar vėliau visa tai užgrius ir Lietuvą. Iš vienos pusės, atrodo,
90 kad tai yra gana racionali idėja, bet iš kitos pusės – man atrodo, kad tai tiesiog
tikėjimas, jog kažkur kitur geografinė prasme gali būti geriau negu čia, kaip ir
religinis tikėjimas, kad kažkur anapus bus geriau negu čia. Ir tikėjimas, kad
pasaulis gali būti toks, koks norėčiau, kad būtų, o ne toks, koks yra – tai vienas iš
pagrindinių žmogaus gyvenimo variklių ir daugelio atsakymų į prasmės klausimą.
Todėl Pakšto troškimas universalus, jis nėra būdingas tik tam laikui.

95 Lygiai taip pat universalus yra visados kartu keliaujantis supratimas, kad
visgi turbūt jokio rojaus žemėje būti negali. Pakštas tai irgi nujaučia. Pavyzdžiui,
yra tokia jo brošiūrėlė „Lietuvių kolonizacijos galimybės Angoloje“. Šioje ir kitose
panašiose brošiūrose jis vis svarstė: „O gal čia būtų ta gera vieta, kur mes
galėtume sukurti atsarginę Lietuvą?“ Ir šių svarstymų pabaigoje jis visą laiką
100 prieina vietą, kur sako: „Bet aš dar nesu tikras, kad čia yra ta vieta.“ Ir aišku, jis
tikras negali būti, nes čia jos nėra, jos nėra niekur, nes kas gali būti tikras, kad,
pradėjus viską nuo nulio ten, mes neprieisime prie situacijos, kurią mes esame
prieję dabar ir čia. Galima sakyti, kad geografinės aplinkybės ir tai, apie ką jis

105 svajojo – tokia geografinė izoliacija, sala, arba kažkokie geografiniai dariniai, kurie sukurtų ribą aplink tą teritoriją – leistų mažai bendruomenei būti saugesnei, bet nesaugumas juk kyla ne tik dėl išorės priešų ar dėl išorinio poveikio, bet ir dėl mūsų pačių, ir tai pripažinti kartais net pavojingiau, Sokratas už tai gauna nuodų dozę. Turbūt tai suprasdamas Pakštas galų gale taip niekada ir nepasiūlo konkrečios vietos, jis tiesiog nesustodamas jos ieško.[....]

110 **Po Karlovi Varų festivalio žiniasklaidai filmą komentavo prodiuserė Marija Razgutė. Ji pasakė, kad filmu norėjote kritiškai pažiūrėti į istorinį laiką. Kodėl rinkotės kritišką žvilgsnį? Koks jis?**

115 Kadangi pasaulį suprantu kaip nuolatinį konfliktą tarp to, kaip norėčiau, kad būtų, ir to, kaip yra, lygiai tokia pati yra ir istorija. Viskas taip pat, tik kitu laiku. O kadangi praeitį mes vertiname su šiandienio žinojimo išmintimi, žinodami, kas buvo paskui, galime mėginti suprasti kažkokių priežastinius ryšius, kurie sukėlė mums jau žinomas pasekmes. Kad pasimokysime iš istorijos, tikėtis, matyt, naivu, bet bent jau galiu nelaikyti istorijos kuo nors paprastesniu nei šiandiena.

(1318 žodžių)

<http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2019-12-12-reziserius-k-kaupinis-man-istoriniame-laike-svarbu-ieskoti-to-kas-liko-nepastebeta/178379>

C DALIS

(40 taškų)

LITERATŪRINIS RAŠINYS

Pasirinkite vieną iš dviejų pateiktų temų ir parašykite literatūrinį rašinį. Remkitės bent dviem nurodytais autoriais, jų kūriniais, aptarkite esmines temą atspindinčias idėjas, kontekstus, raišką, tekstų elementus ir pan.

Apimtis – ne mažiau kaip 400 žodžių. Nepamirškite suskaičiuoti žodžius ir paraštėje pažymėti 400 žodžių ribą.

1. Jausmų raiška lietuvių literatūroje

Juozas Tumas-Vaižgantas. „Dédės ir dédienės“, Šatrijos Ragana „Sename dvare“, Vincas Mykolaitis-Putinas. „Aptorių šešėly“

2. Istorinės asmenybės lietuvių dramose

Vincas Krėvė. „Skirgaila“, Juozas Grušas. „Barbora Radvilaitė“, Justinas Marcinkevičius. „Mažvydas“

VERTINIMO INSTRUKCIJA

A DALIS (30 taškų)

Aspektai	Vertinimo kriterijai	Taškai
Temos suvokimas (6 taškai)	Tema suvokta, aptarta ir išsamiai analizuojama. Aspektai motyvuotai išskirti ir išnagrinėti. Atskleidžiamas literatūrinis (kultūrinis) išprusimas.	6–5
	Tema suvokta, bet nepakankamai analizuojama.	4–2
	Tema nurodyta, bet neanalizuojama arba pateikti netinkami teiginiai.	1
	Apie tai nekalbama, nesuvoktas(-i) tekstas(-ai).	0
Analizės ir interpretacijos pagrindumas (7 taškai) (lyrinis subjektas, jo situacija, išgyvenimai, erdvė, laikas, jų kitimas, vyksmas ar pan., žanras, meninė kalba)	Tekstai lyginami pastebint panašumus ir / arba skirtumus. Tekstų interpretacija išsami, pagrįsta esminiais analizės elementais ir dėmesiu raiškai, susieta su tekstų prasmėmis, vertybėmis.	7–6
	Aptarti kai kurie teksto elementai, bet nepakankamai. Arba išskirti ne esminiai, o antraeiliai aspektai.	5–4
	Nukrypstama nuo temos.	3–1
	Analizė ir interpretacija nepagrįsta.	0
Teksto siejimas su kontekstu (2 taškai) (kūrinio, autoriaus, jo kūrybos, krypties, epochos, literatūros, istoriniu kontekstu)	Aptartas kontekstas(-ai) ir motyvuotai juo/jais remiamasi.	2
	Iš dalies remiamasi kontekstu.	1
	Kontekstu nesiremiama.	0
Teksto vientisumas (3 taškai)	Pasirinkta tinkama struktūra turiniui atskleisti: yra visos trys struktūrinės dalys. Tema plėtojama kryptingai, pagrindinė mintis aiški, nėra minties šuolių, nesikartoja tos pačios mintys. 1 trūkumas.	3
	2–3 trūkumai.	2
	4–5 trūkumai.	1
	6 ir daugiau trūkumų.	0
Stilius (4 taškai)	Sintaksė ir žodynas atitinka rašymo situaciją ir žanrą. Suvokiamos žodžių reikšmės ir jų stilistiniai atspalviai. Paisoma aiškumo, tikslumo, logiškumo. 1–2 trūkumai.	4
	3–5 trūkumai.	3
	6–8 trūkumai.	2

	9–11 trūkumų.				1
	12 ir daugiau trūkumų.				0
Gramatikos, žodyno klaidos	Taškai	Rašybos klaidos	Taškai	Skyrybos klaidos	Taškai
1–2	2	1–2	3	1–2	3
3–5	1	3–4	2	3–5	2
6...	0	5–7	1	6–8	1
		8...	0	9...	0

B DALIS (30 taškų)

Aspektai	Vertinimo kriterijai	Taškai
Teksto supratimas (8 taškai)	Išsamiai aptarta ir teksto tema, ir pagrindinė mintis, ir problema (-os), ir autoriaus intencija ir požiūris.	8–6
	Neišsamiai aptarta teksto tema, pagrindinė mintis, problema(-os), autoriaus intencija ir požiūris arba kalbama ne visais aspektais.	5–2
	Aptariamas tik vienas aspektas: arba tema, arba problema(-os), arba pagrindinė mintis, arba autoriaus intencija ir požiūris.	1
	Neaptarta teksto tema, ir pagrindinė mintis, ir problema(-os), ir autoriaus intencija ir požiūris arba aptarta netinkamai.	0
Negrožinio teksto komentavimas / analizė (8 taškai)	Pasirinkti tinkami argumentai. Paaiškinta, kaip autorius siekia įtaigumo. 1 trūkumas.	8–6
	Ne visi teiginiai pakankamai argumentuoti, stengiamasi samprotauti. 2–4 trūkumai.	5–2
	Ne visi teiginiai pakankamai argumentuoti, atpasakojamas pateiktas tekstas, beveik nesamprotaujama. 5–8 trūkumai.	1
	Teiginiai neargumentuoti arba argumentai nepagrindžia teiginių, gausu faktinių trūkumų. 9 ir daugiau trūkumų.	0
Asmeninis požiūris (3 taškai)	Išsakytas asmeninis požiūris.	3
	Vertinimas ne visai aiškus arba nenuoseklus.	1
	Nevertinama, neišsakomas požiūris.	0

Teksto vientisumas (3 taškai)	Tekstas vientisas ir rišlus. 1 trūkumas (minties šuolis / kartojama ta pati mintis).				3-2
	2–3 trūkumai.				1
	4 ir daugiau trūkumų.				0
Stilius (2 taškai)	Sintaksės formos įvairios, žodynas turtingas. Suvokiamos žodžių reikšmės ir jų stilistiniai atspalviai. Tekstas aiškus, logiškas. 1–2 trūkumai.				2
	2–5 trūkumai.				1
	6 ir daugiau trūkumų.				0
Gramatikos ir žodyno klaidos	Taškai	Rašybos klaidos	Taškai	Skyrybos klaidos	Taškai
1–2	2	1–2	2	1–2	2
3–4	1	3–4	1	3–5	1
5...	0	5...	0	6...	0

C DALIS (40 taškų)

Aspektai	Vertinimo kriterijai	Taškai
Temos suvokimas (8 taškai)	Tema atskleista, motyvuotai išskirti ir išnagrinėti temos aspektai. Pagrindinė mintis aiški. Atskleidžiamas literatūrinis (kultūrinis) išprusimas.	8–6
	Tema suvokta, iš dalies išnagrinėti temos aspektai. Pagrindinė mintis pakankamai aiški, bet trūksta prasminių akcentų.	5–3
	Tema iš dalies suvokta, nepakankamai atskleista, nukrypstama nuo temos. Nepakankamai aiški pagrindinė mintis.	2–1
	Tema nesuvokta, neatskleista.	0
Kūrinių analizė ir interpretavimas (9 taškai)	Kūrinių interpretavimas išsamus, pagrįstas esminiais analizės elementais ir dėmesiu raiškai, remiamasi abiem nurodytais autoriais. 1–2 trūkumai.	9–7
	Kryptingai plėtojama tema. Analizuojama ir interpretuojama pagrįstai, remiamasi abiem autoriais. 3–5 trūkumai.	6–3
	Kūrinių interpretacija paviršutiniška / remiamasi vienu autoriumi. 6–9 trūkumai.	2–1
	Kūriniai tik atpasakojami. 10 ir daugiau trūkumų.	0
	Aptartas kontekstas(-ai) ir motyvuotai juo / jais remiamasi.	3

Teksto siejimas su kontekstu (kūrinio, autoriaus, jo kūrybos, krypties, epochos, literatūros, istoriniu) (3 taškai)	Iš dalies remiamasi kontekstu.				2–1
	Kontekstu nesiremiamas.				0
Teksto sandara (2 taškai)	Pasirinkta tinkama struktūra turiniui perteikti: yra visos trys struktūrinės dalys (įžanga, dėstymas, pabaiga), išlaikytos struktūrinių dalių proporcijos. 1 trūkumas.				2
	2 trūkumai.				1
	3 ir daugiau trūkumų.				0
Teksto vientisumas (3 taškai)	Tema plėtojama kryptingai, tekstas vientisas. Paisoma pastraipos vidinės struktūros. 1–3 trūkumai (minties šuoliai, kartojamos tos pačios mintys).				3
	4–6 trūkumai.				2
	7–9 trūkumai.				1
	10 ir daugiau trūkumų.				0
Stilius (5 taškai)	Sintaksė ir žodynas atitinka rašymo situaciją ir žanrą. Sintaksinės konstrukcijos įvairios. Suvokiamos žodžių reikšmės ir jų atspalviai. Paisoma aiškumo, tikslumo, logiškumo. 1–2 trūkumai.				5
	3–4 trūkumai.				4
	5–6 trūkumai.				3
	7–8 trūkumų.				2
	9–10 trūkumų.				1
	11 ir daugiau trūkumų.				0
Gramatikos, žodyno klaidos	Taškai	Rašybos klaidos	Taškai	Skyrybos klaidos	Taškai
1–3	2	1–3	4	1–3	4
4–7	1	4–5	3	4–6	3
8...	0	6–7	2	7–8	2
		8–9	1	9–10	1
		10...	0	11...	0

Pastabos

1. Už motyvuotai didesnę sukurto teksto apimtį prie bendros taškų sumos galima pridėti:
 - 2 taškus už A dalies teksto apimtį,
 - 1 tašką už B dalies teksto apimtį,
 - 2 taškus už C dalies teksto apimtį.
2. Jeigu mokinys parašė mažiau žodžių, negu nurodyta, po 1 tašką iš bendros taškų sumos atimama:
 - A dalyje – už 20 trūkstamų žodžių,
 - B dalyje – už 20 trūkstamų žodžių,
 - C dalyje – už 30 trūkstamų žodžių.
3. Viename sakinyje žymima ne daugiau kaip viena stiliumo ar logikos klaida.
4. Už kiekvieną fakto klaidą atimama po tašką iš bendros taškų sumos.
5. Gramatikos ir žodyno klaidomis laikomi atvejai, numatyti „Baigiamųjų darbų vertinimo apraše“.
6. Pasikartojanti ta pati gramatikos ir žodyno klaida laikoma viena klaida.
7. Ta pati žodžių rašybos klaida, pasikartojanti toje pačioje žodžio šaknyje, laikoma viena klaida.
8. To paties tipo 1–2 skyrybos ar rašybos klaidos (pavyzdžiui, šalutinio pažyminio sakinio skyrybos, tariamosios nuosakos 3 asmens rašybos) laikomos viena klaida.
9. 1–4 akies klaidos^{4*} ar 1–4 diakritinių ženklų rašymo trūkumai (taškai ant *i, j, j; š, ž* – ne asimiliacijos atvejais) laikomi viena klaida (jei taško nėra ant *é*, – skirtinguose žodžiuose kiekviena klaida atskira).
10. Žodžių kėlimo klaidos laikomos viena klaida.

^{4*} Akies klaida – tai atsitiktinė klaida, kuri darbe nesikartoja (pavyzdžiui, sukeistos raidės).